Na temelju članka 16. i članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), generalni ravnatelj Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK
O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O UTVRĐIVANJU ZAHTJEVA I UPRAVNIH POSTUPAKA U VEZI SA AERODROMIMA

Članak 1.

U Pravilniku o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi sa aerodromima ("Službeni glasnik BiH", broj 17/21) (u daljem tekstu: Pravilnik), u članku 1. stavak (1) točka h) mijenja se i glasi:

"h) uvjetima i postupcima u vezi sa izjavom organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja platformom i nadzora nad njima iz članka 7. stavak (2) ovog pravilnika kako je utvrđeno u Aneksu II i Aneksu III ovog pravilnika".

U članku 1. stavak (3) mijenja se i glasi:

"(3) Operatori aerodroma i organizacije odgovorne za pružanje usluge upravljanja platformom ispunjavaju zahtjeve utvrđene u Aneksima III i IV ovog pravilnika".

U članku 1. stavak (4) se briše.

Dosadašnji stavak (5) postaje stavak (4).

U članku 1. dodaju se novi st. (5) i (6) koji glase:

"(5) Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi sa aerodromima preuzimaju se odredbe Provedbene Uredbe Komisije (EU) 2020/469 od 14. veljače 2020. godine o izmjenama i dopunama Uredbe (EU) br. 923/2012, Uredbe (EU) br. 139/2014 i Uredbe (EU) 2017/373 u pogledu zahtjeva za upravljanje zračnim prometom/uslugama u zračnoj plovidbi, projektovanja struktura zračnog prostora i kvalitete podataka, sigurnosti poletno-sletnih staza i o stavljanju van snage Uredbe Komisije br. 73/2010, odredbe Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/1234 od 9. lipnja 2020. godine o izmjenama i dopunama Uredbe (EU) br. 139/2014 u pogledu uvjeta i postupaka u vezi sa izjavom organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja platformom i odredbe Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/2148 od 8. listopada 2020. godine o izmjenama i dopunama Uredbe (EU) br. 139/2014 u pogledu sigurnosti poletno-sletnih staza i zrakoplovnih podataka.

(6) Navođenje odredbi uredbi iz stavka (1) ovog članka vrši se isključivo u svrhu praćenja i informiranja o preuzimanju pravne tekovine Europske unije u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine".

Članak 2.

U članku 2. stavak (1) točka t) mijenja se i glasi:

"(t) **Država članica** (Member state) – označava svaku državu članicu EASA i Bosnu i Hercegovinu",

U istom stavku nakon točke cc), dodaje se nova točka dd), koja glasi:

"dd) **Treća zemlja** (Third Country): označava svaku državu osim države članice EASA i Bosne i Hercegovine".

Članak 3.

U članku 2. stavak (2) se briše.

Dosadašnji stavak (3) postaje stavak (2).

Članak 4.

Naziv članka 3. (Nadzor nad aerodromima) mijenja se i glasi: "(Nadzor)".

U članku 3. stavak (1) mijenja se i glasi:

(1) "BHDCA je nadležni organ za izdavanje potvrde i nadzor nad aerodromima i operatorima aerodroma, primanje izjava i nadzor nad pružateljima usluga upravljanja platformom, kao i osobljem neophodnim za te aktivnosti."

Članak 5.

Članak 13. mijenja se i glasi:

"Članak 13.

(Izuzeća i odstupanja)

Neovisno o članku 1. stavak (4) točka a) ovog pravilnika, BHDCA odobrava izuzeća i odstupanja od primjene ovog pravilnika sukladno propisu kojim se uređuje odobravanje izuzeća i odstupanja od primjene podzakonskih akata koje donosi Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine."

Članak 6.

Članak 14. mijenja se i glasi:

"Članak 14.

(Načini usklađivanja)

BHDCA usvaja prihvatljive načine usklađivanja (AMC), certifikacijske zahtjeve (CS) i smjernice (GM) i donosi i odobrava alternativne načine usklađivanja za ovaj pravilnik sukladno odredbama propisa kojim se uređuju prihvatljivi i alternativni načini usklađivanja, certifikacijski zahtjevi, posebni uvjeti i smjernice."

Članak 7.

U članku 19. stavak (3) se briše.

Dosadašnji st. (3) i (4) postaju stavak (4) i (5).

Članak 8.

(Izmjene i dopune aneksa Pravilnika)

(1) Izmjene i dopune Aneksa I, Aneksa II, Aneksa III, Aneksa IV i Aneksa VI Pravilnika navedene su u Aneksu ovih izmjena i dopuna Pravilnika.

(2) Forma i unutarnja struktura i podjela Aneksa iz stavka (1) ovog članka data je u izvornom obliku i na latiničnom pismu (korištena verzija na engleskom jeziku) s ciljem lakšeg pozivanja na iste.

(3) Aneks iz stavka (1) ovog članka čini sastavni dio ovih izmjena i dopuna Pravilnika.

Članak 9.

(Stupanje na snagu)

Ove izmjene i dopune Pravilnika stupaju na snagu osam dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-593-7/22
2. studenoga 2022. godine
Banja Luka

Generalni ravnatelj
Čedomir Šušnjar, v. r.

ANEKS

Aneks I Pravilnika mijenja se i glasi:

Nakon (6) dodaju se (6a), (6b) i (6c) i glase:

"(6a) Zrakoplovni informativni cirkular – AIC (Aeronautical Information Circular): je obavještenje koje ne ispunjava uvjete za objavu informacija putem NOTAM (*notice to airmen)* niti se unosi u AIP, ali koje se odnosi na sigurnost letenja, zračnu plovidbu, tehnička, administrativna ili zakonodavna pitanja;

(6b) Zrakoplovni informativni proizvod (Aeronautical Information Product): su zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije koji se osiguravaju kao digitalni skupovi podataka ili u standardnoj formi na papiru ili na elektroničkom mediju. Zrakoplovni informativni proizvod sastoji se od:

- Zbornika zrakoplovnih informacija - AIP (Aeronautical Information Publications), uključujući izmjene i/ili dopune i dodatke,
- Zrakoplovnog informativnog cirkulara - AIC (Aeronautical Information Circulars),
- Zrakoplovnih karti (Aeronautical charts),
- NOTAM, i
- Seta digitalnih podataka (Digital data sets);

(6c) Zbornik zrakoplovnih informacija - AIP (Aeronautical Information Publication) je zbornik koji objavljuje država ili se objavljuje uz odobrenje države i sadrži zrakoplovne informacije trajnog karaktera značajne za zračnu plovidbu."

Nakon (15) dodaje se (15a) i glasi:

"(15a) kontaminirana poletno-sletna staza (contaminated runway)" je poletno-sletna staza čiji je znatan dio površine (bilo u izoliranim dijelovima ili izvan njih) unutar korištene duljine i širine pokriven jednom ili sa više tvari navedenih u deskriptorima površine poletno-sletne staze;"

Nakon (17) dodaje se (17a) i glasi:

"(17a) "skup podataka (data set)" je prepoznatljiva grupa podataka;"

Nakon (18) dodaje se (18a) i glasi:

"(18a) "suha (dry)" u odnosu na stanje poletno-sletne staze, označava da površina poletno- sletne staze nije vidljivo mokra i nije kontaminirana unutar područja koje je predviđeno za uporabu;"

Nakon (19) dodaje se (19a) i glasi:

"(19a) ostatak stranog objekta - FOD (foreign object debris)" je predmet na operativnoj površini koji nema operativnu ili zrakoplovnu funkciju i koji može da predstavlja opasnost za operacije zrakoplova;"

Nakon (24) dodaju se (24a) i (24b) i glase:

"(24a) "pouzdanost sustava osvjetljenja (lighting system reliability)" je vjerojatnoća da cjelokupna instalacija radi u okviru određene tolerancije i da je sustav operativno upotrebljiv;

(24b) "Indikator lokacije (Location Indicators)" je najnovije važeće izdanje Dok. 7910 "Indikator lokacije" koje je odobrila i objavila Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo;"

Nakon (34), dodaju se (34a) i (34b) i glase:

"(34a) "NOTAM (Notice to Airmen)" je telekomunikacijsko distribuirana poruka koja sadrži informacije o uspostavi, stanju ili izmjeni zrakoplovnog sredstva, usluge, postupka ili opasnosti, čije je blagovremeno poznavanje neophodno osoblju koje učestvuje u pripremi i izvršavanju letenja;

(34b) "NOTAM kôd (NOTAM code)" je kôd koji je sadržan u najnovijem važećem izdanju "Postupci za usluge u zračnoj plovidbi - ICAO kratice i kodovi" (PANS ABC - Dok. 8400), koje je odobrila i objavila Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo."

Nakon (38), dodaju se (38a), (38b), (38c), (38d), (38e), (38f), (38g) i (38h) i glase:

"(38a) "matrica za procjenu stanja poletno-sletne staze - RCAM (runway condition assessment matrix)" je matrica pomoću koje se procjenjuje kôd stanja poletno-sletne staze (RWYCC), primjenom povezanih postupaka, koji obuhvataju skup osmatranja stanja površine poletno-sletne staze i izvješća pilota o kočenju;

(38b) "kôd stanja poletno-sletne staze – RWYCC (runway condition code)" je broj koji se koristi u izvješću o stanju poletno-sletne staze (RCR), koji opisuje utjecaj stanja površine poletno-sletne staze na mogućnost usporavanja i bočne kontrole zrakoplova;

(38c) "izvješće o stanju poletno-sletne staze – RCR (runway condition report)" je cjelovito standardizirano izvješće o stanju površine poletno-sletne staze i njegovom utjecaju na performanse zrakoplova prilikom polijetanja i slijetanja, opisano pomoću kôda stanja poletno-sletne staze;

(38d) "sigurnosna površina kraja poletno-sletne staze - RESA (runway-end safety area)" je prostor koji je simetričan u odnosu na produljenu osu poletno-sletne staze i koji se nastavlja na završetak osnovne staze, prvenstveno namijenjen smanjenju rizika od oštećenja aviona koji je sletio ispred ili se zaustavio iza poletno-sletne staze;

(38e) "pozicija za čekanje (runway-holding position)" je određena pozicija namijenjena zaštiti poletno-sletne staze, površina za ograničenje prepreka ili ILS/MLS kritičnog/osjetljivog područja, kod koje zrakoplovi u voženju i vozila moraju stati i zadržati poziciju, osim ako aerodromska kontrola letenja ne odredi drugačije;

(38f) "osnovna staza poletno-sletne staze (runway strip)" je određena površina, uključujući poletno-sletnu stazu i stazu za zaustavljanje, ako postoji, koja je namijenjena:

a) smanjenju rizika od oštećenja zrakoplova koji izlete sa poletno-sletne staze;

b) zaštiti zrakoplova koji je nadlijeće za vrijeme polijetanja ili slijetanja;

(38g) "stanje površine poletno-sletne staze (runway surface condition)" je opis stanja površine poletno-sletne staze koji se koristi u RCR i služi kao osnova za određivanje RWYCC za potrebe performansi aviona;

(38h) "opisi stanja površine poletno-sletne staze (runway surface condition descriptors)" su neke od sljedećih tvari na površini poletno-sletne staze:

(a) zbijeni snijeg (compacted snow): snijeg koji je zbijen u čvrstu masu tako da će karakteristike guma aviona po površini poletno-sletne staze, pri radnim pritiscima i opterećenjima, biti bez značajnih daljih zbijanja ili stvaranja kolotraga na površini;

(b) "suh snijeg (dry snow): snijeg od kojeg se ne može lako napraviti grudva;
(c) Mraz (frost): kristali leda stvoreni od vlage u zraku na površini čija je temperatura jednaka ili niža od točke smrzavanja. Mraz se razlikuje od leda po tome što kristali mraza formiraju naovisno i zato imaju zrnastiju teksturu;
(d) Led (ice): voda koja se smrzla ili zbijeni snijeg koji je prešao u led, u hladnim i suhim vremenskim uvjetima;
(e) bljuzgavica (slush): snijeg koji je toliko zasićen vodom da će pod prstima ruke voda iz takvog snijega curiti (drenirati) ili će prskati ako se na takav snijeg snažno nagazi;
(f) stajaća voda (standing water): voda dubine veće od 3 mm;
(g) mokri led (wet ice): led s vodom na sebi ili led koji se topi;
(h) mokri snijeg (wet snow): snijeg koji sadrži dovoljno vode da, ako se stisne rukom, može formirati čvrstu grudvu snijega, ali voda se neće istisnuti iz takve grudve."

Nakon (41) dodaju se (41a), (41b) i (41c) i glase:

"(41a) "mokra klizava poletno-sletna staza (slippery wet runway)" je vlažna poletno-sletna staza za koju je utvrđeno da je koeficijent trenja smanjen na velikom dijelu;
(41b) SNOWTAM je:
(a) od 7. siječnja 2021. godine do 12. kolovoza 2021. godine, posebna serija NOTAM, kojim se, na posebnom obrascu, obavještava o postojanju ili uklanjanju opasnih uvjeta usljed snijega, leda, bljuzgavice ili stajaće vode sa snijegom, bljuzgavicom i ledom na operativnoj površini,
(b) od 12. kolovoza 2021. godine, posebna serija NOTAM na standardnom obrascu, koja osigurava izvješće o stanju površine obavještavanjem o postojanju ili prestanku uvjeta usljed snijega, leda, bljuzgavice, mraza ili vode sa snijegom, bljuzgavicom, ili ledom na operativnoj površini.
(41c) "posebno pripremljena zimska poletno-sletna staza (specially prepared winter runway)" je poletno-sletna staza na čijoj površini je suhi zamrznuti sloj zbijenog snijega ili leda ili oboje i koja je tretirana pijeskom ili sitnim šljunkom ili je mehanički obrađena radi povećanja trenja."

Navedeno pod (47) se mijenja i glasi:

"(47) "obvezni sadržaj potvrde (terms of the certificate)" označava sljedeće:
- ICAO indikator lokacije,
- uvjeti za rad (VFR/IFR, dan/noć),
- operacije aviona na posebno pripremljenim zimskim poletno-sletnim stazama,
- poletno-sletna staza,
- objavljene duljine,
- vrste poletno-sletne staze i prilaza,
- referentni kôd aerodroma,
- opseg operacija zrakoplova sa višim referentnim kôdom aerodroma,
- pružanje usluga upravljanja platformom (da/ne),
- spasilačko-vatrogasna razina zaštite."

Nakon (48) dodaje se (49) i glasi:

"(49) "mokra poletno-sletna staza (wet runway)" je poletno-sletna staza čija je površina vidljivo mokra ili pokrivena slojem vode do i uključujući 3 mm dubine unutar područja koje je predviđeno za uporabu."

Aneks II Pravilnika mijenja se i glasi:

ADR.AR.A.001 mijenja se i glasi:

(1) "ADR.AR.A.001 Područje primjene

Ovim aneksom utvrđuju se zahtjevi za BHDCA koja je odgovorna za:
(a) cerificiranje aerodroma i nadzor nad aerodromima i operatorima aerodroma;
(b) primanje izjava o sposobnosti i dostupnosti sredstava za izvršavanje odgovornosti organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja platformom i nadzor nad njima."

(2) ADR.AR.A.005(b) mijenja se i glasi:

"(b) zaprimanje izjava o sposobnosti i dostupnosti sredstava za izvršavanje odgovornosti organizacija odgovornih za pružanje usluga upravljanja platformom i nadzor nad njima."

(3) ADR.AR.A.010(b) mijenja se i glasi:

"(b) Nadležni organ stavlja na raspolaganje operatorima aerodroma, organizacijama odgovornim za pružanje AMS i drugim zainteresiranim stranama zakonodavne akte, standarde, pravila, tehničke publikacije i odgovarajuće dokumente kako bi se olakšalo njihovo usklađivanje sa primjenjivim zahtjevima."

(4) ADR.AR.A.015(d) mijenja se i glasi:
(a) prvi pasus navedenog pod (d) mijenja se i glasi:

"(d) Nadležni organ procjenjuje alternativne načine usklađivanja koje predloži operator aerodroma ili organizacija odgovorna za pružanje usluga upravljanja platformom (AMS) sukladno ADR.OR.A.015, analiziranjem dostavljene dokumentacije i, ako se to smatra potrebnim, provođenjem inspekcije nad aerodromom, operatorom aerodroma ili organizacijom odgovornom za pružanje usluga upravljanja platformom (AMS)."

(b) u drugom pasusu, navedeno pod (4) mijenja se i glasi:

"(4) prema potrebi, obavještava druge certificirane aerodrome i organizacije odgovorne za pružanje AMS koje su pod njegovim nadzorom."

(5) ADR.AR.A.030 mijenja se i glasi:
(a) "(a) Nadležni organ uspostavnja sustav za odgovarajuće prikupljanje, analizu i distribuciju sigurnosnih informacija sukladno propisu kojim se uređuje izvješćivanje o događajima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine.
(b) "(d) O mjerama poduzetima sukladno navedenom pod (c) odmah se obavještavaju operatori aerodroma ili organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS koje se moraju uskladiti s njima sukladno ovom pravilniku i drugim propisima kojim se uređuje ova oblast.
(c) nakon (d) dodaje se (e) i glasi:

"(e) O mjerama o kojima se obavještava organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS, obavještava se i operator aerodroma na kojem se pružaju te usluge."

(6) U ADR.AR.A.040 dodaje se (e) i glasi:

"(e) O sigurnosnim naredbama o kojima se obavještava organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS, obavještava se i operator aerodroma na kojem se te usluge pružaju."

(7) ADR.AR.B.005(c) mijenja se i glasi:

"(c) Nadležni organ uspostavlja postupke za učestvovanje u međusobnoj razmjeni svih potrebnih informacija i pomoći sa drugim relevantnim nadležnim organima, uključujući informacije o svim utvrđenim neusklađenostima, korektivnim mjerama za uklanjanje tih neusklađenosti i mjerama koje se poduzimaju kao rezultat nadzora organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS koja je registrirana u više država članica."

(8) ADR.AR.B.020(a)(11) mijenja se i glasi:

"(11) primjene odredbi o izuzeću i/ili odstupanju sukladno propisu kojim se uređuje izuzeće i odstupanje od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine."

(9) ADR.AR.C.005(a)(2) mijenja se i glasi:

"(2) trajnu usklađenost sa osnovama za cerifikaciju i zahtjevima primjenjivim za aerodrome i operatore aerodroma ili organizacije odgovorne za pružanje AMS; i"

(10) ADR.AR.C.010 mijenja se i glasi:

(a) u navedenom pod (a) uvodna rečenica mijenja se i glasi:
"(a) Nadležni organ za sve operatore aerodroma i organizacije za pružanje usluga AMS::"
(b) navedeno pod (c) mijenja se i glasi:
"(c) Program nadzora i ciklus planiranja odražavaju sigurnosne performanse operatora aerodroma ili organizacije odgovorne za pružanje AMS, kao i izloženost riziku samog aerodroma."
(11) U ADR.AR.C.040 mijenja se naziv i glasi:
"ADR.AR.C.040 Promjene – operator aerodroma"
(12) ADR.AR.C.050 mijenja se i glasi:
"ADR.AR.C.050 Izjava organizacija odgovornih za pružanje usluga AMS i obavještenje o promjeni
(a) Po prijemu izjave organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS koja namjerava pružati takve usluge na aerodromu, ili po prijemu obavještenja o promjeni informacija iz izjave, nadležni organ potvrđuje da je zaprimio izjavu ili obavještenje o promjeni, i provjerava da li izjava ili obavještenje sadrži sve informacije propisane u Aneksu III (Dio ADR.OR).
(b) Ako izjava ili obavještenje ne sadrži sve informacije propisane u ADR.OR.F.005 Aneksa III ili sadrži informacije koje nisu sukladne primjenjivim zahtjevima, nadležni organ obavještava organizaciju odgovornu za pružanje usluga AMS i operatora aerodroma na kojem se ta usluga pruža o toj neusklađenosti i zahtijeva dodatne informacije. Ako to smatra potrebnim, nadležni organ vrši inspekciju nad organizacijom. Ako se potvrdi neusklađenost, nadležni organ poduzima mjere iz ADR.AR.C.055 ovog aneksa.
(c) Nadležni organ vodi registar izjava obavještenja o promjeni organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS koja je pod njegovim nadzorom."
(13) U ADR.AR.C.055 dodaje se (f) i glasi:
"(f) Nadležni organ obavještava operatora aerodroma, na kojem se pruža usluga AMS, o svim nalazima izdatim organizaciji odgovornoj za pružanje AMS ili bilo kojim opservacijama upućenim toj organizaciji."

Aneks III Pravilnika - Zahtjevi za organizaciju - Operatori aerodroma (Dio ADR.OR), mijenja se i glasi:

(1) naziv Aneksa III mijenja se i glasi:
"Zahtjevi za organizaciju (Dio ADR.OR)";
(2) naziv Pododjeljka B mijenja se i glasi:
"CERTIFIKACIJA – AERODROMI I OPERATORI AERODROMA (ADR.OR.B)"
(3) ADR.OR.B.037 se briše;
(4) ADR.OR.B.015(b)(2)(ii) mijenja se i glasi:
"(ii) vrstu operacija na aerodromu i u pripadajućem zračnom prostoru, i";
(5) ADR.OR.B.025(a)(1)(iii) mijenja se i glasi:
"(iii) da su letne procedure na aerodromu i njima pripadajuće promjene uspostavljene sukladno propisu kojim se utvrđuju opći i posebni zahtjevi za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluge u zračnoj plovidbi i druge mrežne funkcije za upravljanje zračnim prometom."
(6) ADR.OR.B.060 se briše;
(7) dodaje se ADR.OR.B.070 i glasi:
"ADR.OR.B.070 Prestanak pružanja usluga upravljanja platformom
Operator aerodroma:
(a) poduzima odgovarajuće mjere za procjenu i ublažavanje sigurnosnih rizika koji proizilaze iz prestanka rada;
(b) pruža informacije o mjerama navedenim pod (a) odgovarajućem pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja.",
(8) U ADR.OR.C.015 uvodna rečenica se mijenja i glasi:
"U svrhu utvrđivanja usklađenosti sa relevantnim zahtjevima ovog pravilnika i propisa kojim se regulira ova oblast, operator aerodroma svakom licu koje je ovlastio nadležni organ odobrava pristup.";
(9) U ADR.OR.C.020 uvodna rečenica se mijenja i glasi:
"Nakon zaprimanja obavještenja o neusklađenostima, operator aerodroma:";
(10) ADR.OR.C.025 mijenja se i glasi:
"ADR.OR.C.025 Trenutni odgovor na sigurnosni problem – usklađenost sa sigurnosnim naredbama
Operator aerodroma provodi sve sigurnosne mjere, uključujući sigurnosne naredbe, koje odredi nadležni organ sukladno ADR.AR.A.030(c) i ADR.AR.A.040 iz Aneksa II.";
(11) ADR.OR.C.030 mijenja se i glasi:
(a) navedeno pod (a) mijenja se i glasi:
"(a) Operator aerodroma podnosi izvješće nadležnom organu i svakoj drugoj organizaciji za koje država u kojoj se nalazi aerodrom zahtijeva da budu obaviještene o svim nesrećama, ozbiljnim incidentima i događajima kako je definirano u propisu kojim se uređuje istraživanje nesreća i ozbiljnih incidenata u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine i propisu kojim se uređuje izvješćivanje o događajima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine.";
(b) navedeno pod (d) i (e) mijenja se i glasi:
"(d) Operator aerodroma podnosi izvješća u roku od 72 sata od saznanja za događaj na koji se izvješće odnosi, osim ako to ne sprečavaju izuzetne okolnosti.
(e) Prema potrebi, operator aerodroma izrađuje izvješće o praćenju situacije kako bi osigurao detalje o aktivnostima koje namjerava poduzeti kako bi spriječio slične događaje u budućnosti, čim te aktivnosti utvrdi. To izvješće se sastavlja u formi i na način koji odredi BHDCA.
(12) naziv Pododjeljka D mijenja se i glasi:
"PODODJELJAK D – UPRAVLJANJE – OPERATORI AERODROMA (ADR.OR.D)";
(a) ADR.OR.D.007 mijenja se i glasi:
"ADR.OR.D.007 Upravljanje zrakoplovnim podacima i zrakoplovnim informacijama
(a) U okviru svog sustava upravljanja, operator aerodroma provodi i održava sustav upravljanja kvalitetom koji obuhvata sljedeće aktivnosti:
(1) njegove aktivnosti u vezi sa zrakoplovnim podacima;
(2) njegove aktivnosti u vezi sa pružanjem zrakoplovnih informacija.
(b) Operator aerodroma u okviru svog sustava upravljanja, uspostavlja sustav upravljanja zrakoplovnom sigurnošću (security management system) kako bi osigurao zrakoplovnu sigurnost (security) operativnih podataka koje prima, ili proizvodi ili na drugi način koristi, tako da pristup tim operativnim podacima bude ograničen samo na one koji su ovlašteni.
(c) Sustav upravljanja zrakoplovnom sigurnošću operatora aerodroma utvrđuje sljedeće elemente:
(1) postupci koje se odnose na procjenu i ublažavanje rizika za podatke u vezi sa zrakoplovnom sigurnošću, praćenje i unapređenje zrakoplovne sigurnosti, provjere stanja zrakoplovne sigurnosti i širenje novih spoznaja;
(2) sredstva projektovana za otkrivanje narušavanja zrakoplovne sigurnosti i upozoravanje osoblja odgovarajućim sigurnosnim upozorenjima;
(3) sredstva za kontrolu efekata narušavanja zrakoplovne sigurnosti i za utvrđivanje postupaka za oporavak i postupaka za ublažavanje kako bi se spriječilo ponavljanje situacije.

(d) Operator aerodroma osigurava provjeru svog osoblja u vezi sa zrakoplovnom sigurnošću u odnosu na podatke u vezi sa zrakoplovnom sigurnošću.
(e) Operator aerodroma poduzima neophodne mjere za zaštitu zrakoplovnih podataka od prijetnji računalnoj sigurnosti (*cyber security*)."
(b) ADR.OR.D.017 mijenja se i glasi:
"ADR.OR.D.017 Programi obuke i provjere stručnosti
(a) Operator aerodroma uspostavlja i provodi program obuke za osoblje uključeno u rad, održavanje i upravljanje aerodromom, kako bi osigurao njihovu stalnu stručnost i da su upoznati sa pravilima i postupcima relevantnim za rad aerodroma i povezanosti njihovih funkcija i zadataka sa radom aerodroma u cjelini.
(b) Program obuke naveden pod (a):
(1) uključuje početnu, periodičnu obuku, obuku za obnavljanje znanja i obuku za nastavak stručnog osposobljavanja;
(2) odgovarajući je za funkcije i zadatke koje osoblje obavlja;
(3) uključuje primjenjive operativne postupke i zahtjeve za predmetni aerodrom, uključujući i vožnju.
(c) Operator aerodroma osigurava da je sve drugo osoblje, uključujući osoblje drugih organizacija koje radi ili pruža usluge na aerodromu, a kojem je dopušten pristup operativnoj površini aerodroma i drugim operativnim područjima aerodroma bez pratnje, odgovarajuće obučeno i kvalificirano za takav pristup bez pratnje.
(d) Program obuke naveden pod (c):
(1) uključuje početnu, periodičnu obuku, obuku za obnavljanje znanja i obuku za nastavak stručnog osposobljavanja;
(2) uključuje primjenjive operativne postupke i zahtjeve za predmetni aerodrom, uključujući i vožnju.
(e) Operator aerodroma osigurava da je osoblje navedeno pod (a) i (c) uspješno završilo neophodnu početnu obuku prije nego što mu bude dozvoljeno:
(1) obavljanje dužnosti bez nadzora,
(2) pristup operativnoj površini aerodroma i drugim operativnim područjima aerodroma bez pratnje.
Početna obuka obuhvata teoretsku i praktičnu obuku odgovarajućeg trajanja i procjenu kompetencija osoblja nakon provođenja obuke.
(f) Kako bi nastavili da obavljaju svoje dužnosti bez nadzora i da im se dozvoli pristup bez pratnje operativnoj površini aerodroma i drugim operativnim područjima aerodroma, i osim ako nije drugačije navedeno u ovom dijelu i Dijelu ADR.OPS, operator aerodroma osigurava da osoblje navedeno pod (a) i (c) je prošlo obuku o pravilima i postupcima relevantnim za rad aerodroma, tako što je uspješno završilo:
(1) periodičnu obuku, u intervalima ne duljim od 24 mjeseca nakon završetka početne obuke. Ako se periodična obuka pohađa tijekom posljednja tri kalendarska mjeseca tog intervala, novi interval se računa od datuma isteka tog intervala.
(2) obuku za obnavljanje znanja, prije obavljanja svojih dužnosti bez nadzora ili im se dozvoli pristup bez pratnje operativnoj površini aerodroma i drugim operativnim područjima aerodroma, ako su odsutni sa svojih dužnosti u razdoblju od najmanje tri, a ne dulje od 12 mjeseci uzastopno. U slučaju odsustva duljeg od 12 uzastopnih mjeseci, to osoblje pohađa početnu obuku sukladno navedenom pod (c);
(3) obuku za nastavak stručnog osposobljavanja u slučaju promjena u njihovom operativnom okruženju ili dodijeljenim zadacima, prema potrebi.
(g) Operator aerodroma uspostavlja i provodi program za provjeru stručnosti za osoblje navedeno pod (a) i osigurava da je osoblje navedeno pod (c) dokazalo sposobnosti za obavljanje svojih zadataka, sukladno programu za provjeru stručnosti, kako bi osigurao:
(1) kontinuiranu stručnost tog osoblja;
(2) da je to osoblje svjesno pravila i postupaka koji su relevantni za njihove funkcije i zadatke.
Osim ako nije drugačije navedeno u ovom dijelu i Dijelu ADR.OPS, operator aerodroma osigurava da lica navedena pod (a) i (c) prolaze provjere stručnosti u intervalima ne duljim od 24 mjeseca od završetka njihove početne obuke.
(h) Operator aerodroma osigurava da:
(1) su odgovarajuće kvalificirani i iskusni instruktori za provođenje obuke i procjenitelji za procjenu i provjeru stručnosti angažirani;
(2) se odgovarajući objekti, sredstva i oprema koriste za provođenje obuke i, ako je primjenjivo, za provođenje provjera stručnosti.
(i) Operator aerodroma uspostavlja i provodi postupke za provođenje programa obuke i programa za provjeru stručnosti i:
(1) vodi odgovarajuće zapise o kvalifikacijama, obukama i provjerama stručnosti kako bi dokazao usklađenost sa ovim zahtjevom;
(2) na zahtjev, te zapise stavlja na raspolaganje svom osoblju na koje se ti zapisi odnose;
(3) ako lice zaposli drugi poslodavac, zapise o toj osobi stavlja na raspolaganje novom poslodavcu, na zahtjev.";
(c) ADR.OR.D.035 (d) mijenja se i glasi:
(i) navedeno pod (6) mijenja se i glasi:
"(6) važeće izdanje registra opasnosti;";
(ii) dodaju se (7) i (8):
"(7) odobrenje za vožnju i, ako je potrebno, uvjerenja o poznavanju jezika čuvaju se najmanje četiri godine nakon prestanka radnog odnosa nekog lica, ili oduzimanja ili poništenja dozvole za vožnju, ili dok nadležni organ ne izvrši stručni nadzor tog područja aktivnosti;
(8) odobrenja za vozila i zapisi o održavanju vozila operatora aerodroma čuvaju se najmanje četiri godine nakon što se vozilo uklonilo iz operacija, ili dok nadležni organ ne izvrši stručni nadzor te oblasti;"
(11) dodaje se Pododjeljak F i glasi:
"Pododjeljak F – Usluga upravljanja platformom (ADR.OR.F)
ADR.OR.F Odgovornosti organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS
Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS pruža uslugu upravljanja platformom sukladno:
(a) zahtjevima iz Aneksa III (Dio ADR.OR), Aneksa IV (Dio ADR.OPS) i Aneksa V ovog pravilnika;
(b) svojoj izjavi;
(c) operativnim postupcima iz aerodromskog priručnika;
(d) svojim priručnikom za sustav upravljanja sukladno ADR.OR.F.095;
(e) svim drugim priručnicima koji se koriste za pružanje usluga upravljanja platformom.
ADR.OR.F.005 Izjava organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS
(a) Ako organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS namjerava usmjeriti zrakoplov kako je utvrđeno pod (a)(1) i (a)(2) u ADR.OPS.D.001 kao minimalni uvjet, ona dostavlja izjavu nadležnom organu najmanje dva mjeseca prije datuma planiranog početka pružanja usluge. Izjava sadrži sljedeće informacije:
(1) naziv organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS;
(2) kontakt podatke organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS;

(3) ime i kontakt podatke odgovornog rukovoditelja;
(4) naziv(e) aerodroma u Bosni i Hercegovini na kojima će se pružati usluge;
(5) neprimjenjivo;
(6) datum planiranog početka pružanja usluge upravljanja platformom;
(7) izjavu kojom potvrđuje da je uspostavila formalne dogovore sa operatorom aerodroma i pružateljem usluga u zračnom prometu na aerodromu na kojem namjerava pružati uslugu upravljanja platformom;
(8) izjavu kojom se potvrđuje da je organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS izradila sigurnosnu politiku i da će primjenjivati tu politiku tijekom pružanja usluge obuhvaćene izjavom, sukladno ADR.OR.F.045(b)(2);
(9) izjavu kojom se potvrđuje, da se organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS usklađuje, i da će, tijekom pružanja usluga obuhvaćenih izjavom, nastaviti da se usklađuje sa primjenjivim zahtjevima iz Aneksa III (Dio ADR.OR), Aneksa IV (Dio ADR.OPS) i Aneksa V ovog pravilnika.
(b) Odstupajući od navedenog pod (a), ako certificirani operator aerodroma ili odobreni pružatelj usluga zračnog prometa namjerava da osigura pružanje usluga na platformi:
(1) o tome obavještava nadležni organ;
(2) revidira svoju sigurnosnu politiku kako bi uključio pružanje usluga na platformi;
(3) dostavlja nadležnom organu program obuke osoblja koje namjerava uključiti u pružanje usluge.

ADR.OR.F.010 Stalno važenje izjave

Izjava organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS sukladno ADR.OR.F.005 ostaje važeća pod sljedećim uvjetima:
(a) organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS usklađena je sa zahtjevima iz Aneksa V, Aneksa III (Dio ADR.OR) i Aneksa IV (Dio ADR.OPS) ovog pravilnika;
(b) nadležnom organu odobren je pristup organizaciji odgovornoj za pružanje usluga AMS sukladno ADR.OR.F.030 ovog aneksa kako bi se utvrdila stalna usklađenost sa zahtjevima utvrđenim u Aneksu V i Aneksu III (Dio ADR.OR) i Aneksu IV (Dio ADR.OPS) ovog pravilnika;
(c) izjavu nije povukla organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS niti je nadležni organ obavijestio da se neke ili sve usluge moraju obustaviti.

ADR.OR.F.015 Početak pružanja usluga upravljanja platformom

Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS počinje pružati usluge upravljanja platformom na aerodromu, ako je:
(a) nadležni organ zaprimio izjavu;
(b) uspostavila formalne dogovore sa certificiranim operatorom aerodroma i odobrenim pružateljem usluga upravljanja zračnim prometom na aerodromu gdje će se usluge pružati sukladno ADR.OR.F.085, odnosno ADR.OR.F.090;
(c) dostavila dokaz da je osoblje završilo potrebnu početnu obuku i obuku na lokaciji.

ADR.OR.F.020 Prestanak pružanja usluga upravljanja platformom

Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS, koja namjerava trajno prestati pružati uslugu na aerodromu:
(a) obavještava operatora aerodroma i nadležni organ, što je prije moguće, kako bi se mogle poduzeti odgovarajuće mjere za siguran nastavak rada;
(b) nadležnom organu podnosi izmijenjenu i/ili dopunjenu izjavu ili zahtijeva ispis izjave iz registra na datum prestanka pružanja usluge.

ADR.OR.F.025 Promjene

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS koordinira sa operatorom aerodroma sve promjene informacija koje su sadržane u izjavi iz ADR.OR.F.005(a) i promjene u programu obuke iz ADR.OR.F.005(b) odnosno priručniku za sustav upravljanja iz ADR.OR.F.095.
(b) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS bez odlaganja obavještava nadležni organ o svim promjenama utvrđenim pod (a) i, ako je potrebno, dostavlja izmijenjenu i/ili dopunjenu izjavu.
(c) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS dostavlja nadležnom organu relevantnu dokumentaciju sukladno navedenom pod (d).
(d) U okviru svog sustava upravljanja iz ADR.OR.F.045, organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS, koja predlaže promjene u svojoj organizaciji, sustavu upravljanja ili programu obuke:
(1) utvrđuje međuovisnost sa svim pogođenim stranama, i planira i provodi sigurnosnu procjenu u koordinaciji sa tim organizacijama;
(2) usklađuje pretpostavke i mjere ublažavanja sa svim pogođenim stranama na sistematski način;
(3) osigurava cjelovitu procjenu promjene uključujući sve neophodne interakcije;
(4) osigurava uspostavljanje i dokumentiranje potpunih i važećih tvrdnji, zapisa i sigurnosnih kriterija kako bi pružila pomoć pri procjeni sigurnosti, i osigurava da promjena doprinosi poboljšanju sigurnosti kada god je to izvodljivo.

ADR.OR.F.030 Pristup

Kako bi se utvrdilo da li organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS postupa sukladno svojoj izjavi, organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS osigurava da svako lice koje je propisno ovlastio nadležni organ, u svakom trenutku:
(a) ima pristup svim objektima i opremi, dokumentima, zapisima, podacima, postupcima ili svakom drugom materijalu koji se odnosi na njenu aktivnost;
(b) dozvoljeno mu je da izvrši ili prisustvuje bilo kojoj radnji, inspekciji, testiranju, procjeni ili vježbi koje nadležni organ smatra potrebnim.

ADR.OR.F.035 Nalazi i korektivne mjere

(a) Nakon što nadležni organ obavijesti organizaciju odgovornu za pružanje usluga AMS sukladno ADR.AR.C.055 iz Aneksa II, organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS poduzima sljedeće korake u okviru vremenskog razdoblja koji utvrdi nadležni organ:
(1) utvrđuje korijenski uzrok neusklađenosti;
(2) utvrđuje plan korektivnih mjera;
(3) pruža zadovoljavajući dokaz o provođenju korektivnih mjera nadležnom organu u vremenskom razdoblju dogovorenom sa nadležnim organom sukladno ADR.AR.C.055(d) iz Aneksa II.
(b) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS obavještava operatora aerodroma o aktivnostima navedenim pod (a), i prema potrebi, koordinira aktivnosti u vezi sa tim mjerama sa operatorom aerodroma.

ADR.OR.F.040 Trenutni odgovor na sigurnosni problem - usklađenost sa sigurnosnim naredbama

Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS:
(a) provodi sve sigurnosne mjere, uključujući sigurnosne naredbe, koje odredi nadležni organ sukladno ADR.AR.A.030(c) i ADR.AR.A.040 iz Aneksa II;
(b) kada provodi mjere navedene pod (a), prema potrebi, koordinira aktivnosti sa operatorom aerodroma i pružateljem usluga zračnog prometa.

ADR.OR.F.045 Sustav upravljanja

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS, operator aerodroma ili pružatelj usluga zračnog prometa, ako ovaj

drugi djelomično ili isključivo pruža usluge upravljanja platformom, provodi i održava sustav upravljanja koji uključuje sustav upravljanja sigurnošću koji također obuhvata te aktivnosti.

(b) Sustav upravljanja uključuje:

(1) jasno definirane linije odgovornosti i nadležnosti u organizaciji, uključujući izravnu odgovornost višeg rukovodstva za sigurnost;

(2) opis sveukupne filozofije i principa organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS u pogledu sigurnosti, koja se naziva sigurnosna politika, koju potpisuje odgovorni rukovoditelj;

(3) formalni proces kojim se osigurava identificiranje opasnosti pri operacijama;

(4) formalni proces koji osigurava analizu, procjenu i ublažavanje sigurnosnih rizika u pružanju usluge upravljanja platformom;

(5) načine provjere sigurnosnih performansi organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS u vezi sa indikatorima performanse sigurnosti i ciljevima performanse sigurnosti sustava upravljanja sigurnošću, i za vrednovanje djelotvornosti kontrola sigurnosnih rizika:

(6) formalni proces za:

(i) utvrđivanje promjena u organizaciji, sustavu upravljanja ili pružanju usluge upravljanja platformom koje bi mogle utjecati na uspostavljene procese, postupke i usluge;

(ii) opis aranžmana kako bi se osigurala performansa sigurnosti prije provođenja promjene;

(iii) uklanjanje ili prilagođavanje kontrola sigurnosnih rizika koje više nisu potrebne ili djelotvorne u operativnom okruženju;

(7) formalni proces za provjeru sustava upravljanja navedenog pod (a), utvrđivanje uzroka provođenja sustava upravljanja sigurnošću koji ne odgovara standardu, utvrđivanje posljedica provođenja koji ne odgovara standardu u operacijama i uklanjanje ili ublažavanje takvog(ih) uzroka;

(8) program obuke u vezi sa sigurnošću kojim se osigurava da je sve osoblje koje je uključeno u pružanje usluga upravljanja platformom obučeno i sposobno za obavljanje dužnosti upravljanja sustavom sigurnosti;

(9) formalni način za komunikaciju u vezi sa sigurnošću koji osigurava da je osoblje u potpunosti upoznato sa sustavom upravljanja sigurnošću, kojim se prenose informacije od ključne važnosti za sigurnost i objašnjava zašto se poduzimaju određene aktivnosti u vezi sa sigurnošću i zašto se uvode ili mijenjaju postupci u vezi sa sigurnošću;

(10) formalni proces za praćenje usklađenosti organizacije sa relevantnim zahtjevima;

(c) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS dokumentira sve ključne procese sustava upravljanja u priručniku.

ADR.OR.F.050 Prijavljivanje nepravilnosti na sustavima koji se koriste za pružanje usluga upravljanja platformom

Ne dovodeći u pitanje propis kojim se uređuje izvješćivanje o događajima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine, organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS prijavljuje aerodrom nadležnom organu Bosne i Hercegovine, operatoru aerodroma i organizaciji odgovornoj za projektovanje bilo koje opreme aerodroma koja se koristi za pružanje usluga upravljanja platformom, svaku nepravilnost, tehnički kvar, prekoračenja tehničkih ograničenja, događaje ili druge neuobičajene okolnosti koje su ili bi mogle ugroziti sigurnost i koje nisu dovele do nesreće ili ozbiljnog incidenta.

ADR.OR.F.055 Sustav za izvješćivanje o sigurnosti

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS uspostavlja i provodi sustav za izvješćivanje o sigurnosti za svoje osoblje;

(b) Kao dio procesa navedenog pod ADR.OR.F.045(b)(3), organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS osigurava da:

(1) osoblje koristi sustav za izvješćivanje o sigurnosti za obvezno izvješćivanje o svakoj nesreći, ozbiljnom incidentu ili događaju;

(2) sustav za izvješćivanje o sigurnosti može se koristiti za dobrovoljno izvješćivanje o svim kvarovima, manjkavostima i opasnostima po sigurnost koje bi mogle utjecati na sigurnost.

(c) Sustav za izvješćivanje o sigurnosti štiti identitet osobe koja izvješćuje, podstiče dobrovoljno izvješćivanje i uključuje mogućnost da se izvješća podnose anonimno.

(d) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS:

(1) evidentira sve dostavljena izvješća;

(2) prosljeđuje izvješća operateru aerodroma i, ako je relevantno, pružatelju usluga zračnog prometa;

(3) u suradnji sa operaterom aerodroma ili pružateljem usluga zračnog prometa, ili oboje, analizira i procjenjuje izvješća, kako bi se riješili sigurnosni nedostaci i utvrdili trendovi;

(4) učestvuje u istrazi na temelju izvješća koji provodi operator aerodroma, prema potrebi;

(5) uzdržava se od pripisivanja krivice sukladno principima "kulture pravednosti".

ADR.OR.F.060 Programi sigurnosti zračne plovidbe (*Safety programmes*)

Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS učestvuje u programima sigurnosti zračne plovidbe koje je uspostavio operator aerodroma.

ADR.OR.F.065 Zahtjevi u vezi sa osobljem

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS:

(1) imenuje odgovornog rukovoditelja, koji ima ovlaštenja da osigura da se sve aktivnosti mogu financirati i provoditi sukladno važećim zahtijevima. Odgovorni rukovoditelj odgovoran je za uspostavu i održavanje djelotvornog sustava upravljanja;

(2) imenuje lice odgovorno za upravljanje i nadzor operativnih službi u vezi sa upravljanjem platformom;

(3) imenuje osobu odgovornu za izradu, održavanje i svakodnevno upravljanje sustavom upravljanja sigurnošću. Ta osoba postupa neovisno od drugih rukovoditelja u organizaciji, ima izravan pristup odgovornom menadžeru i odgovarajućem rukovodstvu za sigurnosna pitanja i odgovorna je odgovornom rukovoditelju;

(4) ima dovoljno kvalificiranog osoblja kako bi se planirani zadaci i aktivnosti odvijali sukladno primjenjivim zahtjevima;

(5) određuje dovoljan broj rukovodećeg osoblja za izvođenje utvrđenih dužnosti i odgovornosti, uzimajući u obzir strukturu organizacije i broj zaposlenih;

(6) osigurava da je osoblje koje je uključeno u pružanje usluga upravljanja platformom adekvatno obučeno sukladno programu obuke.

(b) U slučaju da operater aerodroma ili pružatelj usluga u zračnom prometu djelomično ili isključivo pružaju usluge upravljanja platformom, oni osiguravaju da su zahtjevi navedeni pod (a) uključeni u njihovu utvrđenu raspodjelu odgovornosti u okviru njihovih sustava upravljanja.

ADR.OR.F.075 Uporaba alkohola, psihoaktivnih tvari i lijekova

Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS provodi postupke koje je uspostavio operator aerodroma sukladno ADR.OR.C.045 o konzumiranju alkohola, psihoaktivnih tvari i lijekova od strane njenog osoblja uključenog u pružanje usluga upravljanja platformom.

ADR.OR.F.080 Vođenje zapisa

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS uspostavlja odgovarajući sustav vođenja zapisa sukladno ovom pravilnikom i drugim propisima koji reguliraju ovu oblast.
(b) Format zapisa utvrđuje se u priručniku za sustav upravljanja.
(c) Zapis se čuva na način kojim se osigurava zaštita od oštećenja, unošenja ispravki i krađe.
(d) Zapis se čuva najmanje pet godina,osim ako:
(1) važeća izjava se čuva sve vrijeme njenog važenja;
(2) pisani sporazumi sa drugim organizacijama čuvaju se dok su na snazi;
(3) izvješća o procjeni sigurnosti čuvaju se tijekom trajanja sustava, postupka ili aktivnosti;
(4) zapisi o obukama osoblja, kvalifikacijama, kao i provjerama njihove stručnosti čuvaju se najmanje četiri godine nakon prestanka zaposlenja ili dok nadležni organ ne izvrši stručni nadzor nad područjem njihovog zaposlenja.
(e) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS uspostavlja i vodi registar opasnosti.

ADR.OR.F.085 Formalni dogovor između organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS i operatora aerodroma

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS sklapa formalni dogovor sa operatorom aerodroma na kojem namjerava pružati uslugu upravljanja platformom.
(b) Dogovor se sklapa prije početka pružanja usluge.
(c) Formalni dogovor uključuje najmanje sljedeće:
(1) trajanje dogovora;
(2) utvrđivanje područja na kojem će se pružati usluge upravljanja platformom;
(3) listu usluga koje će provoditi organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS;
(4) metode razmjene operativnih informacija između operatora aerodroma i organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS.

ADR.OR.F.090 Formalni dogovor između organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS i pružatelja usluga u zračnom prometu

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS sklapa formalni dogovora sa pružateljem usluga u zračnom prometu na aerodromu na kojem namjerava pružati uslugu upravljanja platformom;
(b) Dogovor se sklapa prije početka pružanja usluge;
(c) Formalni dogovor uključuje najmanje sljedeće:
(1) trajanje dogovora;
(2) opseg usluga koje će se pružati, uključujući koordinaciju dozvola za pokretanje motora, voženje i potiskivanje zrakoplova;
(3) točke primopredaje između usluge upravljanja platformom i pružatelja usluga u zračnom prometu;
(4) metode razmjene operativnih informacija između pružatelja usluga u zračnom prometu i organizacije odgovorne za pružanje usluga AMS;
(5) koordinaciju dozvola za pokretanje motora, voženje i potiskivanje zrakoplova.

ADR.OR.F.095 Priručnik za sustav upravljanja

(a) Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS:
(1) uspostavlja i održava priručnik za sustav upravljanja;
(2) osigurava lak pristup priručniku za svoje osoblje i obavještava ga o svim promjenama;
(3) nakon konsultacija i u koordinaciji sa operatorom aerodroma, nadležnom organu dostavlja planirane izmjene i/ili dopune i revizije priručnika prije datuma od početka primjene;
(4) provjerava sadržaj priručnika, osigurava njegovu ažuriranost i prema potrebi vrši izmjene i/ili dopune istog;
(5) uvrštava u priručnik sve izmjene i/ili dopune i revizije koje zatraži nadležni organ;
(6) obavještava druge predmetne organizacije o promjenama koje se odnose na njihove dužnosti;
(7) osigurava da se sve informacije preuzete iz drugih odobrenih dokumenata, kao i svaka njihova izmjena i/ili dopuna, pravilno navode u priručniku;
(8) osigurava da je priručnik napisan na jeziku prihvatljivom za nadležni organ;
(9) osigurava da sve osoblje može čitati i razumjeti jezik na kojem su napisani dijelovi priručnika i drugi dokumenti koji se odnose na njihove dužnosti i odgovornosti;
(10) osigurava da priručnik potpiše odgovorni rukovoditelj organizacije;
(11) osigurava da je priručnik odštampan ili dostupan u elektroničkom formatu i da se lako može revidirati;
(12) osigurava da priručnik ima sustav za upravljanje kontrolom verzija koji se primjenjuje i koji je vidljiv u priručniku;
(13) osigurava da priručnik poštuje principe ljudskih faktora i da je organiziran na način koji olakšava njegovu pripremu, uporabu i provjeru;
(14) čuva najmanje jednu potpunu i aktuelnu kopiju priručnika na aerodromu na kojem pruža uslugu i stavlja ga je na uvid nadležnom organu koji vrši inspekciju.
(b) Sadržaj priručnika strukturiran je na sljedeći način:
(1) opći dio;
(2) sustav upravljanja organizacijom i zahtjevi u pogledu obuke;
(c) U slučaju da operator aerodroma ili pružatelj usluga u zračnom prometu djelomično ili isključivo pruža uslugu upravljanja platformom, oni osiguravaju da su relevantni zahtjevi navedeni pod (b) uključeni u aerodromski priručnik, odnosno priručnik operacija za usluge u zračnom prometu.

ADR.OR.F.100 Zahtjevi u vezi sa dokumentacijom

Organizacija odgovorna za pružanje usluga AMS:
(a) svom operativnom osoblju stavlja na raspolaganje dijelove aerodromskog priručnika koji se odnose na pružanje usluga upravljanja platformom;
(b) stavlja na raspolaganje svu ostalu dokumentaciju koju zahtijeva nadležni organ, kao i pripadajuće izmjene i/ili dopune;
(c) bez odlaganja objavljuje operativne upute i druge informacije."

Aneks IV Pravilnika mijenja se i glasi:

(a) ADR.OPS.A.010. mijenja se i glasi:

"ADR.OPS.A.010. Zahtjevi u vezi sa kvalitetom podataka

Operator aerodroma ima formalne dogovore sa organizacijama sa kojima razmjenjuje zrakoplovne podatke ili zrakoplovne informacije i osigurava sljedeće:
(a) svi podaci relevantni za aerodrom i dostupne usluge su osigurani u zahtijevanom kvalitetu; zahtjevi u vezi sa kvalitetom podataka (DQRs) su usklađeni pri kreiranju podataka i održavaju se tijekom prijenosa podataka;
(b) točnost zrakoplovnih podataka je onakva kako je utvrđeno u katalogu zrakoplovnih podataka;
(c) integritet zrakoplovnih podataka se održava tijekom procesa postupanja sa podacima od njihovog kreiranja do prijenosa, na osnovu klasifikacije integriteta navedene u katalogu zrakoplovnih podataka. Pored toga, potrebno je uspostaviti postupke, tako da:
(1) za rutinske podatke, promjena podataka se izbjegava tijekom cijele obrade podataka;
(2) ili za bitne podatke, korupcija se ne javlja ni u jednoj fazi cijelog procesa i dodatni procesi su uključeni, po potrebi, da bi se spriječili potencijalni rizici u cjelokupnoj arhitekturi sustava kako bi se osigurao integritet podataka na toj razini;

(3) za ključne podatke, korupcija se ne dešava ni u jednoj fazi cijelog procesa i uključeni su dodatni procesi osiguranja integriteta da bi se u potpunosti ublažili efekti grešaka identificiranih detaljnom analizom cjelokupne arhitekture sustava kao potencijalni rizici integriteta podataka;
(d) razdvajanje zrakoplovnih podatka odgovara stvarnoj točnosti podataka;
(e) sljedljivost zrakoplovnih podataka;
(f) pravovremenost zrakoplovnih podataka, uključujući sva ograničenja u razdoblju važenja;
(g) potpunost zrakoplovnih podataka;
(h) format dostavljenih podataka ispunjava navedene zahtjeve.";
(b) dodaje se ADR.OPS.A.020 do ADR.OPS.A.055 i glasi:
"ADR.OPS.A.020 Zajednički referentni sustavi
U svrhu zračne plovidbe, operator aerodroma koristi:
(a) Svjetski geodetski sustav - 1984 (WGS-84) kao horizontalni referentni sustav;
(b) referentna površ srednje razine mora ((MSL) kao vertikalni referentni sustav;
(c) gregorijanski kalendar i koordinirano univerzalno vrijeme (UTC) kao vremenski referentni sustav.
ADR.OPS.A.025 Otkrivanje grešaka u podacima i ustanovljenje vjerodostojnosti (autentifikacija)
Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja (AIS) operator aerodroma:
(a) osigurava da se tijekom slanja i čuvanja zrakoplovnih podataka koriste tehnike za otkrivanje grešaka u digitalnim podacima, kako bi se održala primjenjiva razina integriteta podataka;
(b) osigurava da je prijenos zrakoplovnih podataka predmet odgovarajućeg ustanovljenja vjerodostojnosti tako da primatelji mogu potvrditi da podaci ili informacije dolaze iz ovlaštenog izvora.
ADR.OPS.A.030 Katalog zrakoplovnih podataka
Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružatelju AIS, operator aerodroma osigurava da su zrakoplovni podaci iz Dodatka 1 Aneksa III (Dio ATM/ANS.OR) propisa kojim se utvrđuju opći i posebni zahtjevi za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluge u zračnoj plovidbi i druge mrežne funkcije za upravljanje zračnim prometom sukladno specifikacijama iz kataloga zrakoplovnih podataka.
ADR.OPS.A.035 Validacija i provjera podataka
Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružatelju AIS, operator aerodroma osigurava da se koriste tehnike validacije i provjere kako bi zrakoplovni podaci ispunjavali zahtjeve u pogledu kvaliteta podataka (DQRs). Osim toga:
(a) provjera osigurava da se zrakoplovni podaci zaprimaju bez oštećenja i da se tijekom procesa sa zrakoplovnim podacima nisu pojavila oštećenja;
(b) zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije koje se unose ručno predmet su neovisne provjere kako bi se otkrile sve greške koje su možda unešene;
(c) prilikom korištenja zrakoplovnih podataka za dobijanje ili izračunavanje novih zrakoplovnih podataka, početni podaci se provjeravaju i validiraju, osim kada ih osigura mjerodavni izvor.
ADR.OPS.A.040 Zahtjevi za postupanje sa greškom
Operator aerodroma osigurava da:
(a) greške identificirane tijekom kreiranja podataka i nakon dostavljanja podataka su razmotrene, ispravljene ili riješene;
(b) prednost se daje upravljanju greškama u ključnim i bitnim zrakoplovnim podacima.
ADR.OPS.A.045 Metapodaci
Operator aerodroma osigurava da metapodaci uključuju, kao minimum:
(a) identifikaciju organizacija ili tijela koji vrše bilo koju radnju kreiranja, slanja ili postupanja sa zrakoplovnim podacima;
(b) radnju koja je izvršena;
(c) datum i vrijeme izvršenja radnje.
ADR.OPS.A.050 Slanje podataka
Operator aerodroma osigurava da se zrakoplovni podaci šalju elektroničkm putem.
ADR.OPS.A.055 Alati i softver
Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružatelju AIS, operator aerodroma osigurava da alati i softver koji se koriste za podršku ili automatizaciju procesa zrakoplovnih podataka obavljaju svoje funkcije bez negativnog utjecaja na kvalitet zrakoplovnih podataka.
(c) dodaje se ADR.OPS.A.057 i glasi:
"ADR.OPS.A.057 Izrada NOTAM
(a) Operator aerodroma
(1) uspostavlja i provodi postupke sukladno kojim izrađuje NOTAM koji je izdao odgovarajući pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja:
(i) koji sadrži informacije o uspostavljanju, stanju ili promjeni bilo kojeg zrakoplovnog sredstva, usluge, postupka ili opasnosti, o kojima je blagovremeno saznanje od suštinskog značaja za osoblje uključeno u letačke operacije;
(ii) koji sadrži informacije privremene prirode i kratkog trajanja ili koje se odnose na operativno značajne trajne promjene ili privremene promjene dugog trajanja koje su uvedene u kratkom roku, osim kada je u pitanju obiman tekst ili grafički prikaz, ili oboje;
(2) određuje aerodromsko osoblje, koje je uspješno završilo odgovarajuće obuke i dokazalo svoju osposobljenost, da izradi NOTAM i pruža relevantne informacije pružateljima usluga zrakoplovnog informiranja sa kojim ima dogovore;
(3) osigurava da je sve drugo aerodromsko osoblje čije dužnosti uključuju korištenje NOTAM uspješno završilo odgovarajuće obuke i dokazalo svoju osposobljenost da isti koristi.
(b) Operator aerodroma izrađuje NOTAM kada je potrebno osigurati sljedeće informacije:
(1) uspostavu ili zatvaranje aerodroma ili helidroma ili poletno-sletnih staza ili značajne promjene u njihovom radu;
(2) uspostavu, ili povlačenje, ili značajne promjene u pružanju aerodromskih usluga;
(3) uspostavu, povlačenje ili značajne promjene u operativnim kapacitetima radio-navigacije i komunikacijskih usluga zrak-zemlja za koje je odgovoran operator aerodroma;
(4) nedostupnost rezervnih i sekundarnih sustava sa izravnim operativnim utjecajem;
(5) uspostavu, povlačenje ili značajne promjene vizualnih pomagala;
(6) prekid ili vraćanje u rad glavnih dijelova sustava aerodromskog osvjetljenja;
(7) uspostavu, povlačenje ili značajne promjene u postupcima za usluge u zračnoj plovidbi za koje je odgovoran operator aerodroma;
(8) pojava ili uklanjanje većih kvarova ili nedostataka na manevarskoj površini;
(9) promjene i ograničenja dostupnosti goriva, ulja i kisika;
(10) uspostava, povlačenje ili vraćanje u rad farova opasnosti koji označavaju prepreke za zračnu plovidbu;
(11) planirane laserske emisije, laserski prikazi i svjetla za pretraživanje u okolini aerodroma, ako postoji vjerojatnoća da bi zbog toga sposobnost pilota za gledanje noću mogla biti narušena;
(12) podizanje, ili uklanjanje, ili mijenjanje prepreka u zračnoj plovidbi na polijetanju, penjanju, neuspješnom prilazu, oblastima prilaza, kao i na stazi poletno-sletne staze;

(13) promjena kategorije spremnosti za spašavanje i gašenje požara na aerodromu ili helidromu;
(14) prisutnost, uklanjanje ili značajne promjene u opasnim uvjetima zbog snijega, bljuzgavice, leda, radioaktivnog materijala, toksičnih kemikalija, taloženja vulkanskog pepela ili vode na operativnoj površini;
(15) klizavo mokra poletno-sletna staza ili njen dio;
(16) nedostupnost poletno-sletne staze zbog radova na njenom obilježavanju; ili informaciju o vremenu potrebnom za stavljanje poletno-sletne staze na raspolaganje, ako se oprema koja se koristi za takve radove može ukloniti, kada je to potrebno;
(17) postojanje opasnosti koje utječu na zračnu plovidbu, uključujući prisutnost divljih životinja, prepreka, natpisa i važne događaje.
(c) U svrhu navedenog pod (b), operator aerodroma osigurava:
(1) NOTAM se izrađuje dovoljno rano da sve pogođene strane mogu poduzeti potrebe radnje, osim u slučaju neupotrebljivosti, ispuštanja radioaktivnog materijala, toksičnih kemikalija i drugih događaja koji se ne mogu predvidjeti;
(2) da se u NOTAM kojim se objavljuje neupotrebljivost pripadajuće infrastrukture, usluga i navigacijskih pomagala na aerodromu navodi procjena trajanja razdoblja neupotrebljivosti ili predviđeno vrijeme ponovne uspostave usluge;
(3) da su u roku od tri mjeseca od objave trajnog NOTAM, informacije iz tog NOTAM uključene u proizvode zrakoplovnih informacija na koje se odnose;
(4) da su u roku od tri mjeseca od objave privremenog NOTAM duljeg trajanja informacije iz NOTAM uključene u dopunu AIP;
(5) da se, kada NOTAM sa utvrđenim rokom važenja neočekivano premaši tromjesečno razdoblje, izrađuje zamjenski NOTAM, osim ako se očekuje da će okolnosti trajati dulje od tri dodatna mjeseca; u tom slučaju, operator aerodroma osigurava da se informacije objave u dopuni AIP.
(d) Osim toga, operator aerodroma osigurava:
(1) da, osim kako je predviđeno u (d)(4), svaki NOTAM koji izrađuje sadrži primjenjive informacije prema redoslijedu navedenom u formatu za NOTAM u Dodatku 1 ovog aneksa;
(2) da je tekst NOTAM sastavljen od oznaka ili jedinstvene skraćene frazeologije koja je dodijeljena ICAO NOTAM kôdu dopunjenu ICAO kraticama, indikatorima, identifikatorima, pozivnim znacima, frekvencijama, brojkama i jednostavnim jezikom;
(3) da je NOTAM izrađen na engleskom jeziku ili na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini sukladno dogovoru sa relevantnim pružateljem usluga zrakoplovnog informiranja;
(4) da su informacije o snijegu, bljuzgavici, ledu, mrazu, stajaćoj vodi ili vodi sa snijegom, bljuzgavicom, ledom ili mrazom na operativnoj površini objavljene putem SNOWTAM i da sadrže informacije prema redoslijedu navedenom u formatu za SNOWTAM iz Dodatka 2 ovog aneksa;
(5) da se, kada se u NOTAM pojave greške, izrađuje NOTAM sa novim brojem kojim zamjenjuje NOTAM sa greškom ili da se NOTAM sa greškom poništi i izradi novi NOTAM;
(6) da kada se izrađuje NOTAM kojim se poništava ili zamjenjuje prethodni NOTAM:
(a) serija i broj/godina prethodnog NOTAM su naznačeni;
(b) indikatori lokacije i predmet oba NOTAM su isti;
(7) da se samo jedan NOTAM poništava ili zamjenjuje novim NOTAM;
(8) da se svaki izrađeni NOTAM odnosi samo na jedan predmet i jedno stanje tog predmeta;
(9) da je svaki NOTAM što kraći i sastavljen tako da je njegovo značenje jasno bez provjere drugih dokumenata;
(10) da izrađeni NOTAM koji sadrži trajne ili privremene informacije duljeg trajanja uključuje odgovarajuća upućivanja na AIP ili dopunu AIP;
(11) da je indikator lokacije prema ICAO koji je naveden u tekstu izrađenog NOTAM za aerodrom onaj koja se nalazi u Indikatorima lokacije. Skraćeni oblik tih indikatora se ne koristi.
(e) Operator aerodroma, nakon objave NOTAM koji je izradio, pregleda sadržaj tog NOTAM kako bi osigurao njegovu točnost i osigurao distribuciju tih informacija svim relevantnim organizacijama i relevantnom osoblju na aerodromu.
(f) Operator aerodroma čuva zapise:
(1) NOTAM koji je izradio i onih koji su izdati;
(2) o provođenju navedenog pod (a)(2) i (3).";
(d) dodaje se ADR.OPS.A.60 i glasi:
"ADR.OPS.A.060 Izvješćivanje o kontaminantima na površini
Operator aerodroma obavještava usluge zrakoplovnog informiranja i jedinice usluga u zračnom prometu o operativno značajnim pojavama koje utječu na zrakoplove i aerodromske operacije na operativnoj površini, posebno o prisustvu sljedećeg:
(a) vode;
(b) snijega;
(c) bljuzgavice;
(d) leda;
(e) mraza;
(f) tečnih kemikalija za zaštitu od zaleđivanja ili za odleđivanje, ili drugih kontaminanata;
(g) sniježnim smetovima ili nanosima";
(e) dodaje se ADR.OPS.065 i glasi:
"ADR.OPS.A.065 Izvješćivanje o stanju površine poletno-sletne staze
(a) Operator aerodroma obavještava o stanju površine poletno-sletne staze za svaku njenu trećinu, uz pomoć izvješća o stanju poletno-sletne staze (RCR). To izvješće sadrži kôd stanja poletno-sletne staze (RWYCC) sa brojevima od 0 do 6, opseg i dubinu kontaminiranosti i upis uz korištenje sljedećih izraza:
(1) COMPACTED SNOW (ZBIJENI SNIJEG);
(2) DRY (SUHA);
(3) DRY SNOW (SUHI SNIJEG);
(4) DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (SUHI SNIJEG NA ZBIJENOM SNIJEGU);
(5) DRY SNOW ON TOP OF ICE (SUHI SNIJEG NA LEDU);
(6) FROST (MRAZ);
(7) ICE (LED);
(8) SLIPPERY WET (KLIZAVA MOKRA);
(9) SLUSH (BLjUZGAVICA);
(10) SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY (POSEBNO PRIPREMLjENA ZIMSKA POLETNO-SLETNA STAZA);
(11) STANDING WATER (STAJAĆA VODA);
(12) WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW (VODA NA ZBIJENOM SNIJEGU);
(13) WET (MOKRO);
(14) WET ICE (MOKRI LED);
(15) WET SNOW (MOKRI SNIJEG);
(16) WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (MOKRI SNIJEG NA ZBIJENOM SNIJEGU);

(17) WET SNOW ON TOP OF ICE (MOKRI SNIJEG NA LEDU);
(18) CHEMICALLY TREATED (KEMIJSKI TRETIRANA);
(19) LOOSE SAND (RASTRESITI PIJESAK).

(b) Izvješćivanje počinje kada dođe do značajne promjene u stanju površine poletno-sletne staze zbog prisutnosti vode, snijega, bljuzgavice, leda ili mraza.

(s) Izvješćivanje o stanju površine poletno-sletne staze i dalje sadrži podatke o tim značajnim promjenama sve dok je poletno-sletna staza kontaminirana. Kada se ona očisti, operator aerodroma izdaje RCR u kojem navodi da je poletno-sletna staza mokra ili suha, ovisno o slučaju.

(d) Mjerenje trenja se ne prijavljuje.

(e) Ako je asfaltirana poletno-sletna staza ili njen dio klizavo mokra, operator aerodroma stavlja takve informacije na raspolaganje relevantnim korisnicima aerodroma. U tu svrhu on izrađuje NOTAM i opisuje lokaciju dijela na koji se to odnosi.";

(f) Dodaje se Dodatak 1;

„Dodatak 1

OBRAZAC ZA NOTAM

Priority indicator	→
Address	
	«=
Date and time of filing	→
Originator's indicator	«=(

Message series, number and identifier

NOTAM containing new information	..... NOTAMN (series and number/year)
NOTAM replacing a previous NOTAM	..... NOTAMR..... (series and number/year) (series and number/year of NOTAM to be replaced)
NOTAM cancelling a previous NOTAM	..... NOTAMC..... (series and number/year) (series and number/year of NOTAM to be cancelled) «=

Qualifiers

	FIR	NOTAM Code	Traffic	Purpose	Scope	Lower limit	Upper limit	Coordinates, Radius	
Q)	/	Q /	/	/	/	/	/		«=
Identification of ICAO Location Indicators in which the facility, airspace or condition reported on is located								A) →	

Period of validity

From *(date-time group)*	B)		→
To *(PERM or date-time group)*	C)	EST* PERM*	«=
Time schedule *(if applicable)*	D)		→
			«=

Text of NOTAM; Plain-language entry (using ICAO abbreviations)

E)

«=

Lower limit	F) →
Upper limit	G))«=
Signature	

*Delete as appropriate

(g) dodaje se Dodatak 2;

„Dodatak 2.
OBRAZAC ZA SNOWTAM

(COM heading)	(Priority indicator	(Addresses)	<≡
	(Date and time of filing)	(Originator's indicator)	<≡
(Abbreviated heading)	(SWAA* SERIAL NUMBER) S W * *	(LOCATION INDICATORS) DATE-TIME OF ASSESSMENT	(OPTIONAL GROUP) <≡(

SNOWTAM → (Serial number) <≡

Aeroplane performance calculation section			
(AERODROME LOCATION INDICATORS)	M	A)	<≡
(DATE/TIME OF ASSESSMENT *(Time of completion of assessment in UTC)*)	M	B)	→
(LOWER RUNWAY DESIGNATION NUMBER)	M	C)	→
(RUNWAY CONDITION CODE (RWYCC) ON EACH RUNWAY THIRD) (From Runway Condition Assessment Matrix (RCAM) 0, 1, 2, 3, 4, 5 or 6)	M	D)	// →
(PER CENT COVERAGE CONTAMINANT FOR EACH RUNWAY THIRD)	C	E)	// →
DEPTH (mm) OF LOOSE CONTAMINANT FOR EACH RUNWAY THIRD)	C	F)	// →
(CONDITION DESCRIPTION OVER TOTAL RUNWAY LENGTH (Observed on each runway third, starting from threshold having the lower runway designation number) COMPACTED SNOW DRY DRY SNOW DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW DRY SNOW ON TOP OF ICE FROST ICE SLIPPERY WET SLUSH SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY STANDING WATER WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW WET WET ICE WET SNOW WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW WET SNOW ON TOP OF ICE	M	G)	// →
(WIDTH OF RUNWAY TO WHICH THE RUNWAY CONDITIONS CODES APPLY, IF LESS THAN THE PUBLISHED WIDTH)	O	H)	<≡≡
Situational awareness section			
(REDUCED RUNWAY LENGTH, IF LESS THAN THE PUBLISHED LENGTH (m))	O	I)	→
(DRIFTING SNOW ON THE RUNWAY)	O	J)	→
(LOOSE SAND ON THE RUNWAY)	O	K)	→
(CHEMICAL TREATMENT ON RUNWAY)	O	L)	→
(SNOWBANKS ON THE RUNWAY) (If present, distance from runway centreline (m) followed by 'L', 'R' or 'LR' as applicable))	O	M)	→
(SNOWBANKS ON A TAXIWAY)	O	N)	→
(SNOWBANKS ADJACENT TO THE RUNWAY)	O	O)	→
(TAXIWAY CONDITIONS)	O	P)	→
(APRON CONDITIONS)	O	R)	→
(MEASURED FRICTION COEFFICIENT)	O	S)	→
(PLAIN-LANGUAGE REMARKS)	O	T)	) <<≡

NOTES:
1. *Enter ICAO nationality letters as given in ICAO Doc 7910, Part 2 or otherwise applicable aerodrome identifier.
2. Information on other runways, repeat from B to H.
3. Information in the situational awareness section repeated for each runway, taxiway and apron. Repeat as applicable, when reported.
4. Words in brackets () not to be transmitted.
5. For letters A) to T), refer to the *Instructions for the completion of the SNOWTAM format, paragraph 1, item b)*.

SIGNATURE OF ORIGINATOR *(not for transmission)*

(h) Dodaje se ADR.OPS.B.003 i glasi:
"ADR.OPS.B.003 Primopredaja aktivnosti – osiguravanje operativnih informacija
(a) Operator aerodroma uspostavlja i provodi postupke za primopredaju operativnih aktivnosti između osoblja koje je uključeno u rad i održavanje aerodroma kako bi osigurao da se svim članovima novog osoblja koje stupa na dužnost osiguraju operativne informacije povezane sa njihovim zadacima.
(b) Operator aerodroma uspostavlja i provodi postupke kako bi organizacijama koje rade ili pružaju usluge na aerodromu osigurao operativne informacije koje se odnose na aerodrom koje mogu utjecati na obavljanje zadataka osoblja tih organizacija.";
(i) ADR.OPS.B.010 se mijenja i glasi:
(i) navedeno pod (c) (d) i (e) se mijenja i glasi:
"(c) program obuke provodi se sukladno ADR.OR.D.017, uz sljedeće izuzetke:
(1) periodična obuka uključuje teoretsku i kontinuiranu praktičnu obuku;
(2) provjere stručnosti provode se u intervalima ne duljim od 12 mjeseci nakon završetka početne obuke.
(d) Obuka osoblja uključenog u spasilačko-vatrogasne službe osmišljena je tako da prenese osnovna znanja i praktične vještine za izvođenje njihovih dužnosti.
(e) Za privremeno smanjenje razine zaštite aerodromskih spasilačko-vatrogasnih službi, usljed nepredviđenih okolnosti, nije potrebno prethodno odobrenje nadležnog organa.";
(ii) navedeno pod (f) se briše.
(j) Dodaje se ADR.OPS.B.016 i glasi:
"ADR.OPS.B.016 Program za kontrolu ostataka stranih predmeta
(a) Operator aerodroma uspostavlja i provodi program kontrole ostataka stranih predmeta (FOD) i zahtijeva od organizacija koje rade ili pružaju usluge na aerodromu da učestvuju u tom programu.
(b) Kao dio programa za kontrolu FOD, operator aerodroma:
(1) osigurava da je osoblje svjesno i da učestvuje, i da je to osoblje uspješno završilo relevantnu obuku i dokazalo svoje kompetencije;
(2) uspostavlja i provodi mjere za sprečavanje stvaranja FOD;
(3) uspostavlja i provodi postupke za:
(i) otkrivanje FOD, uključujući pregled i inspekcije operativne površine ili susjednih oblasti sukladno rasporedu inspekcija i kada god je takva inspekcija potrebna zbog aktivnosti, vremenskih prilika ili događaja koji su mogli dovesti do stvaranja FOD;
(ii) odmah uklanja, sprečava širenje i izbacuje FOD, i osigurava sva relevantna potrebna sredstva;
(iii) obavještava operatore zrakoplova što je prije moguće ako se primijete dijelovi zrakoplova.
(c) prikuplja i analizira podatke i informacije kako bi identificirao izvore FOD i trendove za FOD i primjenjuje korektivne ili preventivne mjere ili oboje, kako bi poboljšao djelotvornost programa.";
(k) Dodaje se ADR.OPS.B.024 i glasi:
"ADR.OPS.B.024 Odobrenja vozača vozila
(a) Osim kako je predviđeno pod (d), za vožnju vozila po bilo kojem dijelu operativnih površina aerodroma potrebno je odobrenje koje vozaču izdaje operator tog aerodroma. Odobrenje za vožnju izdaje se licu:
(1) kojem su dodijeljeni zadaci koji uključuju vožnju u tim oblastima;
(2) koje ima važeću vozačku dozvolu i sve druge dozvole koje su potrebne za operacije specijaliziranih vozila;
(3) koje je uspješno završilo relevantni program obuke za vožnju i dokazalo svoju kompetenciju sukladno navedenom pod (b);
(4) koje je dokazalo znanje jezika sukladno ADR.OPS.B.029, ako to lice namjerava voziti vozilo po manevarskoj površini;
(5) koje je prošlo obuku, koju je osigurao njegov poslodavac, za uporabu vozila koje je predviđeno za operacije na aerodromu.
(b) Operator aerodroma uspostavlja i provodi program obuke za vožnju za vozače koji rade na platformi ili drugim operativnim područjima, osim manevarske površine, i za vozače koji rade na manevarskoj površini. Taj program obuke:
(1) je odgovarajući s obzirom na karakteristike i operacije aerodroma, funkcije i zadatke koje će vozač obavljati, područja aerodroma na kojima se vozaču može odobriti rad;
(2) uključuje:
(i) teoretsku i praktičnu obuku odgovarajućeg trajanja, najmanje iz sljedećih oblasti:
(A) regulatorni okvir i lične odgovornosti;
(B) standardi za vozila, operativni zahtjevi i postupci na aerodromu;
(C) komunikacije;
(D) radio-telefonija, za vozače koji rade na manevarskoj površini;
(E) ljudske mogućnosti;
(F) upoznavanje sa operativnim okruženjem;
(ii) procjenu sposobnosti vozača.
(c) U odobrenju za vožnju koje je izdato sukladno navedenom pod (a) navode se dijelovi operativne površine ili drugih operativnih područja na kojima je vozaču dozvoljeno voziti, i to odobrenje ostaje važeće sve dok:
(1) ispunjeni su zahtjevi navedeni pod (a)(1) i (a)(2);
(2) nositelj odobrenja za vožnju:
(i) pohađa i uspješno završava obuku i provjere stručnosti sukladno ADR.OR.D.017 (f) i (g);
(ii) ako je primjenjivo, nastavlja da dokazuje potrebno znanje jezika sukladno ADR.OPS.B.029.
(d) Ne uzimajući u obzir navedeno pod (a), operator aerodroma može dozvoliti licu da privremeno vozi vozilo po operativnoj površini i drugim operativnim područjima ako:
(1) to lice ima važeću vozačku dozvolu i sve druge dozvole koje su potrebne za operacije specijaliziranih vozila;
(2) to vozilo prati vozilo koje vozi vozač koji ima odobrenje navedeno pod (a).
(e) Operator aerodroma:
(1) uspostavlja sustav i provodi postupke za:
(i) izdavanje odobrenja za vožnju i privremeno dozvoljavanje vožnje vozila;
(ii) osiguravanje da je vozačima kojima je izdato odobrenje za vožnju i dalje sukladno zahtjevima navedenim pod (c)(1) i (c)(2);
(iii) praćenje da vozači poštuju sva pravila za vožnju koja su primjenjiva na aerodromu i poduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući privremeno i trajno oduzimanje odobrenja za vožnju i privremenih dopuštenja za vožnju vozila;
(2) vodi relevantne zapise.";
(l) ADR.OPS.B.025 se briše.
(m) Dodaju se ADR.OPS.B.026, ADR.OPS.B.027, ADR.OPS.B.028 i ADR.OPS.B.029 i glase:
"ADR.OPS.B.026 Odobrenja za vozila
(a) Za rad vozila na operativnoj površini i drugim operativnim područjima potrebno je odobrenje koje izdaje operator aerodroma. Odobrenje se može izdati ako se vozilo koristi za aktivnosti koje su povezane sa radom aerodroma i:

(1) ispravno je i pogodno za predviđenu uporabu;
(2) sukladno je zahtjevima u pogledu označavanja i osvjetljenja iz ADR.OPS.B.080;
(3) opremljeno je radio-stanicom koja omogućava dvosmjernu komunikaciju na odgovarajućoj frekvenciji usluga u zračnom prometu i svim drugim neophodnim frekvencijama, ako je predviđeno za rad na nekom od sljedećih područja:
(i) manevarskoj površini;
(ii) drugim operativnim područjima na kojima je neophodna komunikacija sa jedinicom usluga u zračnom prometu ili drugim operativnim jedinicama na aerodromu;
(4) opremljeno je transponderom ili drugom opremom koja omogućava nadzor, ako je predviđeno da se koristi na manevarskoj površini, a aerodrom je opremljen sustavom za navođenje i kontrolu površinskog kretanja za čiji je rad potreban transponder ili druga oprema na vozilima koja omogućuju nadzor.
(b) Operator aerodroma ograničava broj vozila kojim je odobren rad na operativnim površinama na minimalni broj koji je potreban za siguran i efikasan rad aerodroma.
(c) Odobrenje izdato sukladno navedenom pod (a):
(1) precizira dijelove operativne površine ili drugih operativnih područja na kojima se vozilo može koristiti;
(2) ostaje važeće sve dok su ispunjeni zahtjevi navedeni pod (a).
(d) Operator aerodroma dodjeljuje pozivni znak vozilu koje je odobreno sukladno navedenom pod (a) da se koristi na aerodromu, ako se zahtijeva da to vozilo bude opremljeno radio-stanicom. Pozivni znak dodijeljen vozilu:
(1) ne uzrokuje zabunu u identifikaciji vozila;
(2) odgovara svojoj funkciji;
(3) za vozila koja se koriste na manevarskoj površini, koordiniran je sa jedinicom za usluge u zračnom prometu i saopćen je relevantnim organizacijama na aerodromu.
(e) Odstupajući od navedenog pod (a), operator aerodroma može dopustiti:
(1) da vozilo koje je odobreno sukladno navedenom pod (a)(1) i (2), a nije opremljeno radio-stanicom koja se zahtijeva sukladno navedenom pod (a)(3) i transponderom ili drugom opremom koja omogućava nadzor kako se zahtijeva navedenim pod (a)(3) i (a)(4), pod uvjetom:
(i) da to vozilo u svakom trenutku ima pratnju odobrenog vozila koje je sukladno zahtjevima navedenim pod (a)(3) i, ako je neophodno, navedenim pod (a)(4);
(ii) da je vozilo iz pratnje sukladno zahtjevima koji se odnose na označavanja i osvjetljenja navedena pod ADR.OPS.B.080;
(iii) postupci u uvjetima smanjene vidljivosti nisu na snazi ako se vozilo iz pratnje koristi na manevarskoj površini;
(2) privremeni ulazak vozila na aerodrom i korištenje tog vozila na operativnoj površini i drugim operativnim područjima, predmet je sljedećih uvjeta:
(a) vizualnim pregledom tog vozila utvrđeno je da je njegovo stanje ne ugrožava sigurnost;
(b) da vozilo u svakom trenutku prati odobreno vozilo koje je:
(i) sukladno zahtjevima iz (a)(3) i, ako je neophodno, (a)(4), kada se koristi u područjima iz (a)(3) i (a)(4);
(ii) sukladno zahtjevima koji se odnose na označavanja i osvjetljenja iz ADR.OPS.B.080;
(c) da nisu na snazi postupci u uvjetima smanjene vidljivosti ako se vozilo koristilo na manevarskoj površini.
(f) Operator aerodroma:
(1) uspostavlja i provodi postupke za:
(i) izdavanje odobrenja za vozila i privremeno dopuštanje ulaza na aerodrom i korištenja vozila;
(ii) dodjeljivanje pozivnih znakova vozilima;
(iii) praćenje da vozila poštuju odredbe iz ADR.OPS.B.026 i poduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući privremeno i trajno oduzimanje odobrenja za vozila i privremenih dopuštenja za korištenje vozila;
(2) vodi relevantne zapise.

ADR.OPS.B.027 Upravljanje vozilima

(a) Vozač vozila na manevarskoj površini tim vozilom upravlja:
(1) samo kako mu je odobrila jedinica usluga u zračnom prometu, i sukladno uputama koje izdaje ta jedinica;
(2) sukladno svim obveznim uputama na koje upućuju oznake i znaci, osim ako mu jedinica usluga u zračnom prometu odobri drugačije;
(3) sukladno svim obveznim uputama koje se signaliziraju svjetlima.
(b) Vozač vozila na manevarskoj površini vozilom upravlja sukladno sljedećim pravilima:
(1) vozilima u slučaju opasnosti koja pritiču u pomoć zrakoplovu u nevolji osigurava se prednost u odnosu na sav drugi promet na površini;
(2) predmet je odredbi navedenih pod (1):
(i) vozila i vozila koja vuku zrakoplov daju prednost zrakoplovima koji slijeću, polijeću ili voze po zemlji (rulaju);
(ii) vozila koja ne vuku zrakoplov daju prednost vozilima koja vuku zrakoplov;
(iii) vozila koja ne vuku zrakoplov daju prednost drugim vozilima koja ne vuku zrakoplov sukladno uputama jedinice za usluge u zračnom prometu;
(iv) neovisno od odredbi iz (i), (ii) i (iii), vozila i vozila koja vuku zrakoplov pridržavaju se uputa koje izdaje jedinica za usluga u zračnom prometu.
(c) Vozač vozila, koje je opremljeno radio-stanicom, i koji namjerava saobraćati ili saobraća na manevarskoj površini:
(1) uspostavlja zadovoljavajuću dvosmjernu radio-komunikaciju sa jedinicom za usluge u zračnom prometu na odgovarajućoj frekvenciji usluga u zračnom prometu prije nego što uđe na manevarsku površinu i stalno slušati dodijeljenu frekvenciju;
(2) prije ulaska na manevarsku površinu, dobiti odobrenje od jedinice za usluge u zračnom prometu i raditi samo kako mu odobri jedinica za usluge u zračnom prometu. Neovisno o tom odobrenju, ulazak na poletno-sletnu stazu ili na osnovnu stazu poletno-sletne staze ili promjena odobrene operacije predmet je dodatnog posebnog odobrenja jedinice za usluge u zračnom prometu;
(3) ponoviti osoblju koje pruža usluge u zračnom prometu dijelove primljenih uputa koja se odnose na sigurnost, a poslate su u obliku govorne komunikacije. Upute za ulazak, zadržavanje, prelazak i izvođenje operacija na bilo kojoj poletno-sletnoj stazi, stazi za vožnju ili osnovnoj stazi poletno-sletne staze uvijek se moraju ponoviti;
(4) ponoviti osoblju koje pruža usluge u zračnom prometu ili prihvatiti upute koje nisu navedene pod (3) na način koji jasno ukazuje da su one shvaćena i da će postupiti sukladno njima.
(d) Vozač vozila koje saobraća na manevarskoj površini, kada nije siguran gdje je njegovo vozilo u odnosu na manevarsku površinu:
(1) obavještava jedinicu za usluge u zračnom prometu o okolnostima, uključujući svoju posljednju poznatu poziciju;
(2) istovremeno, osim ako jedinica za usluge u zračnom prometu naredi drugačije, napušta poletno-sletnu stazu, stazu za vožnju i bilo koji drugi dio manevarske površine, i udaljava se na sigurnu udaljenost što je prije moguće;
(3) nakon postupaka navedenih pod (1) i (2), zaustavlja vozilo.
(e) Vozač vozila na manevarskoj površini:

(1) kada upravlja vozilom na osnovnoj stazi poletno-sletne staze, kada se ta poletno-sletna staza koristi za slijetanje ili polijetanje, ne približava se poletno-sletnoj stazi bliže od udaljenosti pozicije za čekanje ili bilo kojeg mjesta za čekanje na servisnoj saobraćajnici za tu poletno-sletnu stazu;
(2) kada se poletno-sletna staza koristi za slijetanje i polijetanje, ne vozi vozilo na:
(i) dijelu osnovne staze poletno-sletne staze koji se proteže dalje od krajeva te poletno-sletne staze;
(ii) sigurnosnim površinama krajeva te poletno-sletne staze;
(iii) pretpolju, ako postoji, na udaljenosti koja bi ugrozila zrakoplov u zraku.
(f) Ako aerodrom to od njega zatraži, vozač vozila opremljenog radio-stanicom na platformi:
(1) uspostavlja zadovoljavajuću dvosmjernu radio-komunikaciju sa odgovornom jedinicom koju je odredio operator aerodroma prije nego što uđe na platformu;
(2) stalno sluša dodijeljenu frekvenciju.
(g) Vozač vozila na platformi tim vozilom upravlja sukladno sljedećim pravilima:
(1) samo kako mu je odobrila odgovorna jedinica koju je odredio operator aerodroma, i sukladno uputama koje izdaje ta jedinica;
(2) poštujući sve obvezne upute na koje upućuju oznake i znaci, osim ako mu je odgovorna jedinica koju odredi operator aerodroma odobrila drugačije;
(3) poštujući sve obvezne upute koje se signaliziraju svjetlima;
(4) daje prednost vozilu za slučaj opasnosti, zrakoplovu u vožnji po zemlji, koji će upravo započeti vožnju po zemlji ili kojeg vuku ili guraju;
(5) daje prednost drugim vozilima sukladno lokalnim propisima;
(6) uvijek daje prednost vozila za slučaju opasnosti koja reaguju u slučajevima opasnosti.
(h) Vozač vozila na operativnoj površini ili drugim operativnim područjima:
(1) upravlja vozilom sukladno utvrđenim ograničenjima brzine i stazama za vožnju;
(2) dok vozi, ne bavi se aktivnostima koje ga ometaju ili mu odvlače pažnju;
(3) poštuje zahtjeve koji se odnose na komunikaciju i operativne postupke iz aerodromskog priručnika.
(i) Vozač vozila koje prati drugo vozilo osigurava da vozač praćenog vozila upravlja vozilom sukladno uputama koje su mu osigurane.
(j) Vozač parkira vozilo samo u područjima koja za to odredi operator aerodroma.
(k) Operator aerodroma uspostavlja i provodi postupke kojim osigurava da vozači koji rade na operativnim površinama poštuju odredbe navedene pod (a) do (j).

ADR.OPS.B.028 Vuča zrakoplova

Operator aerodroma:
(a) uspostavlja postupke za manevrisanje zrakoplova i određuje staze koje će se koristiti za operacije vuče zrakoplova na operativnoj površini, kako bi osigurao sigurnost;
(b) osigurava pružanje odgovarajućih uputa tijekom operacija vuče;
(c) osigurava da vučeni zrakoplovi imaju upaljena svjetla tijekom operacija vuče, sukladno odredbama navedenim u SERA.3215 Aneksa propisa kojim se uspostavljaju zajednička pravila letenja i operativne odredbe u vezi sa uslugama i postupcima u zračnoj plovidbi;
(d) uspostavlja i provodi postupke kako bi osigurao odgovarajuću komunikaciju i koordinaciju između organizacije koja obavlja operaciju vuče, jedinice koja pruža usluge upravljanja platformom i jedinice za usluge u zračnom prometu, ovisno o tome šta je primjenjivo na operaciju vuče;
(e) uspostavlja i provodi postupke kako bi osigurao sigurnost operacija vuče u nepovoljnim vremenskim ili meteorološkim uvjetima, uključujući ograničavanje ili zabranu takvih operacija.

ADR.OPS.B.029 Poznavanje jezika

(a) Osoba, koja sukladno ADR.OPS.B.024 mora dokazati znanje jezika, mora to znanje dokazati namanje na operativnoj razini, i to i u smislu korištenja frazeologije i u smislu korištenja jednostavnog jezika, sukladno navedenom pod (b), za:
(1) engleski jezik; i
(2) bilo koji drugi jezik ili jezike koji se koriste na aerodromu u radio-komunikaciji sa jedinicom za usluge u zračnom prometu tog aerodroma.
(b) Podnositelj zahtjeva dokazuje sposobnost da:
(1) uspješno komunicira u situacijama komunikacije samo glasom i u situacijama komunikacije licem u lice;
(2) precizno i jasno komunicira o općim temama i temama povezanima sa poslom;
(3) upotrebljava prikladne komunikacijske strategije za razmjenu poruka i prepoznaje i rješava nesporazume u općem kontekstu ili kontekstu povezanim sa poslom;
(4) uspješno savladava jezičke izazove nastale zbog komplikacije ili neočekivanog razvoja događaja do kojih dolazi u kontekstu rutinske poslovne situacije ili komunikacijskih zadataka sa kojima su već upoznati;
(5) koristi dijalekt ili akcenat koji je razumljiv zrakoplovnoj zajednici.
(c) Poznavanje jezika se dokazuje certifikatom koji je izdala organizacija koja je provela ocjenjivanje, kojim se potvrđuje jezik ili jezici, razina ili razine znanja i datum ocjenjivanja.
(d) Osim za lica koja su dokazala znanje jezika na razini stručnjaka, znanje jezika ponovno se ocjenjuje.
(1) svake četiri godine od datuma ocjenjivanja, ako je dokazana razina operativna razina;
(2) svakih šest godina od datuma ocjenjivanja, ako je dokazana razina napredna razina;
(e) Dokazivanje znanja jezika vrši se metodom ocjenjivanja koja obuhvata:
(1) proces putem kojeg je izvršena procjena;
(2) kvalifikacije procjenjivača koji provodi procjenu znanja jezika;
(3) žalbeni postupak.
(f) Operator aerodroma osigurava tečajeve jezika kako bi održala potrebna razina znanja jezika svog osoblja.
(g) Odstupajući od navedenog pod (a), BHDCA može odlučiti da znanje engleskog jezika nije potrebno za osoblje iz ADR.OPS.B.024, u svrhu komunikacije sa jedinicom za usluge u zračnom prometu na aerodromu. U tom slučaju, BHDCA provodi procjenu sigurnosti koja obuhvata jedan ili nekoliko aerodroma.
(h) Operator aerodroma može izdati odobrenje osobi koja nije dokazala usklađenost sa navedenim pod (a) i (b) do:
(1) 7. siječnja 2026. godine za engleski jezik;
(2) 7. siječnja 2023. godine za bilo koji drugi jezik osim engleskog jezika.

(n) ADR.OPS.B.030 mijenja se i glasi:

"ADR.OPS.B.030 Sustav za navođenje i kontrolu kretanja na površini

(a) Operator aerodroma osigurava da na aerodromu postoji sustav za navođenje i kontrolu kretanja na površini.
(b) Kao dio sustava za navođenje i kontrolu kretanja na površini operator aerodroma, u koordinaciji sa pružateljem usluga u zračnom prometu, procjenjuje potrebu za uspostavom

standardnih ruta za vožnju zrakoplova po zemlji na aerodromu. Ako su standardne rute osigurane, operator aerodroma:

(1) osigurava da su odgovarajuće i pogodne za promet na aerodromu, projektovane i predviđene operacije i da su pravilno određene;

(2) osigurava relevantne informacije pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja za objavljivanje u AIP.

(c) Ako sustav za navođenje i kontrolu kretanja na površini zahtijeva uporabu transpondera u zrakoplovima na operativnoj površini, operator aerodroma koordinira sa pružateljem usluga u zračnoj plovidbi sljedeće:

(1) relevantne operativne postupke za transpondera kojih se operateri zrakoplova moraju pridržavati;

(2) pružanje relevantnih informacije pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja za objavljivanje u AIP.";

(o) Dodaje se ADR.OPS.B.031 i glasi:

"ADR.OPS.B.031 Komunikacije

(a) Vozila i jedinica za usluge u zračnom prometu komuniciraju sukladno primjenjivim zahtjevima iz Odjeljka 14 Aneksa propisa kojim se uspostavljaju zajednička pravila letenja i operativne odredbe u vezi sa uslugama i postupcima u zračnoj plovidbi;

(b) Operator aerodroma, u koordinaciji sa pružateljem usluga u zračnom prometu, uspostavlja komunikacijske postupke, uključujući sljedeće:

(1) frekvencije i jezik ili jezike koji će se koristiti za komunikaciju između jedinice za usluge u zračnom prometu i vozila koja se namjeravaju koristiti ili se koriste na manevarskoj površini;

(2) komunikaciju između jedinice za usluge u zračnom prometu i pješaka koji će raditi ili rade na manevarskoj površini;

(3) širenje značajnih informacija u vezi sa aerodromom, a koje mogu utjecati na sigurnost operacija na manevarskoj površini, korištenjem radio-komunikacija;

(4) signala i drugih komunikacijskih sredstava koja će da se koriste u svim uvjetima vidljivosti, u slučaju prekida radio-komunikacije između jedinice za usluge u zračnom prometu i vozila ili pješaka na prostoru za manevrisanje.

(p) Dodaje se ADR.OPS.B.033 i glasi:

"ADR.OPS.B.033 Kontrola pješaka

(a) Operator aerodroma uspostavlja i provodi postupke kako bi:

(1) ograničio pristup operativnoj površini i drugim operativnim područjima samo na ona lica čije dužnosti zahtijevaju da imaju pristup tim područjima;

(2) osigurao da ta lica mogu bez pratnje imati pristup tim područjima samo ako su prošli odgovarajuću obuku i dokazali svoju kompetenciju;

(3) kontrolirao kretanje lica na platformi i osigurao da putnici koji se ukrcavaju ili iskrcavaju iz zrakoplova ili koji trebaju hodati do, od ili preko platforme:

(i) da ih prati obučeno i kompetentno osoblje;

(ii) ne ometaju parkirane zrakoplove i aktivnosti servisiranja na zemlji;

(iii) su zaštićeni od zrakoplova koji izvode operacije, uključujući rad njihovih motora, kao i vozila ili drugih aktivnosti.

(b) Operator aerodroma utvrđuje i provodi postupke kojim osigurava:

(1) pravilno i sigurno pristupanje i rad na manevarskim površinama osoblja čiji zadaci uključuju pristup ovom prostoru bez vozila,

(2) da to osoblje:

(i) je odgovarajuće opremljeno, uključujući odjeću visoke vidljivosti, sredstva za orijentaciju i sredstva koja omogućuju dvosmjernu komunikaciju sa jedinicom za usluge u zračnom prometu i odgovarajućom jedinicom operatora aerodroma tijekom takvog rada;

(ii) je dobilo odobrenje od jedinice za usluge u zračnom prometu prije ulaska na manevarsku površinu. Neovisno o takvom odobrenju, ulazak na poletno-sletnu stazu ili na osnovnu stazu poletno-sletne staze ili promjena odobrene operacije podliježe dodatnom posebnom odobrenju jedinice za usluge u zračnom prometu;

(iii) ne ulazi na manevarsku površinu kada su na snazi postupci u uvjetima smanjene vidljivosti.";

(q) ADR.OPS.B.035 mijenja se i glasi:

"ADR.OPS.B.035 Izvođenje oparacija u zimskim uvjetima

(a) Operator aerodroma, kada se očekuje da aerodrom radi u uvjetima kada se snijeg, bljuzgavica ili led mogu akumulirati na operativnoj površini, izrađuje i primjenjuje plan za snijeg. Kao dio plana za snijeg, operater aerodroma:

(1) ima predviđena rješenja za uporabu sredstava kojim se uklanja led i mraz ili sprečava njihovo nastajanje, ili poboljšava koeficijent trenja poletno-sletne staze;

(2) osigurava, koliko je to razumno moguće, da se snijeg, bljuzgavica ili led očiste sa poletno-sletnih staza u uporabi i ostalih dijelova operativne površine za koje je predviđeno da će se koristiti za operacije zrakoplova.

(b) Operator aerodroma osigurava da se u AIP objave informacije o:

(1) dostupnosti opreme za uklanjanje snijega i operacije kontrole snijega i leda;

(2) statusu odobrenja, ako je primjenjivo, za uporabu posebno pripremljenih zimskih poletno-sletnih staza;

(3) tipu materijala koji se koriste za tretiranje operativne površine.";

(r) Dodaju se ADR.OPS.B.036 i ADR.OPS.B.037 i glase:

"ADR.OPS.B.036 Operacije na posebno pripremljenim zimskim poletno-sletnim stazama

(a) Operator aerodroma može, uz prethodno odobrenje nadležnog organa, utvrditi i primjenjivati postupke za operacije aviona na posebno pripremljenim zimskim poletno-sletnim stazama ako je vrsta kontaminanta zbijeni snijeg ili led. Posebno pripremljene zimske poletno-sletne staze mogu se primarno označiti kao RWYCC 4; međutim, ako tretiranje ne zadovoljava ocjenu RWYCC 4, primjenjuje se uobičajeni postupak sukladno ADR.OPS.B.037.

(b) Kako bi dobio prethodno odobrenje nadležnog organa, operator aerodroma:

(1) uspostavlja postupke koji uključuju sljedeće:

(i) vrstu opreme ili vrstu, kvalitet i količinu materijala ili oboje, koji se upotrebljavaju za poboljšanje stanja površine poletno-sletne staze, i metodu njihove primjene;

(ii) praćenje meteoroloških parametara;

(iii) kontrolu tekućih kontaminanata;

(iv) procjenu postignutih rezultata.

(2) pribavlja podatke o avionu koji se odnose na njihovu mogućnost zaustavljanja na poletno-sletnoj stazi, koja je posebno tretirana, od najmanje jednog operatora aviona;

(3) analizira i obrađuje podatke dobijene sukladno navedenom pod (2) kako bi dokazao sposobnost uspostave stanja poletno-sletne staze sukladno određenom RWYCC;

(4) uspostavlja program održavanja koji obuhvata preventivno i korektivno održavanje opreme koja se upotrebljava kako bi se postigao ujednačen učinak.

(c) Operator aerodroma uspostavlja i primjenjuje program za praćenje kontinuirane efikasnosti postupka. U programu se upotrebljavaju izvješća o kočenju dobijena od aviona, koja se uspoređuju sa objavljenim stanjem poletno-sletne staze.

(d) Operator aerodroma ocjenjuje performanse zimskih operacija po završetku zimskog razdoblja kako bi utvrdio potrebu za:
(1) dodatnim zahtjevima za obukama;
(2) ažuriranjem postupaka;
(3) dodatnom ili drugačijom opremom i materijalima.
ADR.OPS.B.037 Procjena stanja površine poletno-sletne staze i dodjela kôda stanja površine poletno-sletne staze
Kada su kontaminanti iz ADR.OPS.A.060(a) do (e) prisutni na površini poletno-sletne staze, operator aerodroma:
(a) dodjeljuje RWYCC na osnovu tipa i dubine kontaminanta i temperature;
(b) pregleda poletno-sletnu stazu uvijek kada je moguće da se stanje površine poletno-sletne staze promijenilo zbog meteoroloških uvjeta, procjenjuje stanje površine poletno-sletne staze i dodjeljuje novi RWYCC;
(c) koristi posebna izvješća iz zraka kao signal za ponovnu procjenu RWYCC.";
(s) ADR.OPS.B.080 mijenja se i glasi:
"ADR.OPS.B.080 Označavanje i osvjetljenje vozila i drugih pokretnih predmeta
(a) Operator aerodroma osigurava da su vozila i drugi pokretni objekti, osim zrakoplova, na operativnoj površini aerodroma:
(1) označeni upadljivim bojama ili natpisima na pogodnim mjestima, zastavama odgovarajuće veličine, kockastim šahovskim šarama i kontrastnim bojama;
(2) osvijetljeni svjetlima niskog intenziteta za označavanje prepreka koja su tipa i karakteristika koji odgovaraju njihovoj funkciji, ako se vozila i aerodrom koriste noću ili u uvjetima smanjene vidljivosti. Boja svjetala je sljedeća:
(i) trepćuće plavo za vozila za slučaj opasnosti ili za službe za zrakoplovnu sigurnost;
(ii) trepćuće žuta za druga vozila, uključujući vozila "prati me";
(iii) fiksna crvena za objekte sa ograničenom pokretljivošću.
(b) Operator aerodroma može izuzeti iz navedenog pod (a) opremu za servisiranje zrakoplova i vozila koja se koriste samo na platformama.";
(t) ADR.OPS.C.005 mijenja se i glasi:
"ADR.OPS.C.005 Održavanje – uopćeno
(a) Operator aerodroma uspostavlja i primjenjuje program održavanja, koji uključuje preventivno održavanje, gde je to potrebno, radi održavanja aerodromskih objekata, sustava i opreme neophodnih za rad aerodroma u stanju koje ne smije narušavati sigurnost, pravilnost ili efikasnost zračne plovidbe. Oblik i provođenje programa održavanja sukladni su principima ljudskog faktora.
(b) Operator aerodroma osigurava odgovarajuća i dovoljna sredstva za efektivno provođenje programa održavanja.";
(u) Dodaje se ADR.OPS.C.007 i glasi:
"ADR.OPS.C.007 Održavanje vozila
(a) Operator aerodroma:
(1) uspostavlja i provodi program održavanja, koji uključuje preventivno održavanje i sukladno je principima ljudskih faktora, za vozila za spašavanje i gašenje požara, kako bi osigurao efikasnost tih vozila i njihove opreme i reakciju u predviđenom roku tijekom cijelog radnog vijeka vozila;
(2) osigurava da se provodi program održavanja za njegova ostala vozila koja se koriste na operativnim površinama.
(b) Operator aerodroma:
(1) uspostavlja postupke za podršku provođenju programa održavanja navedenog pod (a);
(2) osigurava odgovarajuća i dovoljna sredstva i objekte za njegovo efikasno provođenje;
(3) čuva zapise o održavanju za svako vozilo.
(c) Operator aerodroma osigurava da organizacije koje rade ili pružaju usluge na aerodromu:
(1) održavaju svoja vozila koja se koriste na operativnoj površini ili drugim operativnim područjima, sukladno utvrđenom programu održavanja, uključujući preventivno održavanje;
(2) čuvaju relevantne zapise o održavanju.
(d) Operator aerodroma osigurava da se neispravna vozila ne koriste za rad na aerodromu.
(v) ADR.OPS.C.010 i ADR.OPS.C.015 se mijenjaju i glase:
"ADR.OPS.C.010 Održavanje kolovoznih zastora, drugih površina na zemlji i drenaže
(a) Operator aerodroma pregleda sve operativne površine uključujući kolnike (poletno-sletne staze, staze za vožnju ili platforme), obližnja područja i drenažu kako bi redovito procijenio njihovo stanje u okviru preventivnog i korektivnog programa održavanja aerodroma;
(b) Operator aerodroma:
(1) održava sve operativne površine kako bi izbjegao i odstranio sav FOD koji bi mogao prouzrokovati oštećenje zrakoplova ili ometati rad njihovih sustava;
(2) održava površinu poletno-sletnih staza, staza za vožnju i platformi kako bi spriječio nastanak štetnih nepravilnosti;
(3) održava poletno-sletnu stazu u takvom stanju da koeficijent trenja na njenoj površini zadovoljava ili prelazi minimalne standarde;
(4) periodično pregleda i dokumentira koeficijent trenja poletno-sletne staze za svrhe održavanja. Učestalost tih pregleda je dovoljna za utvrđivanje trenda koeficijenta trenja na površini poletno-sletne staze;
(5) poduzima korektivne mjere kako bi spriječio da koeficijent trenja na cijeloj površini poletno-sletne staze ili na njenom dijelu, kada nije kontaminirana, padne ispod minimalnih standarda.
ADR.OPS.C.015 Održavanje vizualnih sredstava i električnih sustava
(a) Operator aerodroma uspostavlja i provodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi osigurao ispravnost električnih sustava i napajanje električnom energijom cjelokupne vitalne infrastrukture aerodroma, na način koji garantira sigurnost, pravilnost i efikasnost zračne plovidbe.
(b) Operator aerodroma uspostavlja i provodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi osigurao ispravnost pojedinačnih svjetala i pouzdanost aerodromskih sustava osvjetljenja, na način kojim se osigurava kontinuitet navođenja i kontrole zrakoplova i vozila, kako slijedi:
(1) za poletno-sletnu stazu za precizni prilaz kategorije II ili III, cilj sustava preventivnog održavanja je da su tijekom svih razdoblja operacija kategorije II ili III sva prilazna svjetla i svjetla poletno-sletne staze ispravna i da je u svakom slučaju najmanje:
(i) 95% osvjetljenja ispravno u svakom od sljedećih podsustava:
(A) sustav osvjetljenja za precizni prilaz kategorije II i III, u unutarnjih 450 m;
(B) svjetla središnje crte poletno-sletne staze;
(C) svjetla praga poletno-sletne staze;
(D) ivična svjetla poletno-sletne staze.
(ii) 90% osvjetljenja ispravno u zoni dodira;
(iii) 85% osvjetljenja ispravno u sustavu prilaznog osvjetljenja u području izvan 450 m;
(iv) 75% osvjetljenja kraja poletno-sletne staze je ispravno.
(2) Svjetla koja mogu biti neispravna sukladno navedenom pod (1) ne smiju da mijenjaju osnovni obrazac sustava osvjetljenja.

(3) Neispravno svjetlo nije dozvoljeno pored drugog neispravnog svjetla, osim u prečkama i prečki prilaznog svjetla (*barrette i crossbar*), gdje mogu biti dozvoljena dva susjedna neispravna svjetla.
(4) Za zaustavnu prečku na poziciji za čekanje koja se koristi za poletno-sletnu stazu namijenjenu za operacije sa vidljivošću uzduž poletno-sletne staze manjom od 550 m, sustav preventivnog održavanja ima sljedeće ciljeve:
(i) ne smije biti neispravno više od dva svjetla;
(ii) ne smiju biti neispravna dva susjedna svjetla, osim ako je razmak između svjetala znatno manji od propisanog.
(5) Za stazu za vožnju koja je predviđena za uporabu u uvjetima vidljivosti uzduž poletno-sletne staze manje od 550 m, cilj sustava preventivnog održavanja je da ne smiju biti neispravna dva susjedna svjetla središnje crte staze za vožnju.
(6) Za poletno-sletnu stazu za precizni prilaz kategorije I, cilj sustava preventivnog održavanja je da su tijekom svih razdoblja operacija kategorije I sva prilazna svjetla i svjetla poletno-sletne staze ispravna i da je u svakom slučaju:
(i) najmanje 85% svjetala ispravno od sljedećih podsustava:
(A) sustav svjetala za precizni prilaz kategorije I;
(B) svjetla praga poletno-sletne staze;
(C) ivična svjetla poletno-sletne staze;
(D) svjetla kraja poletno-sletne staze;
(ii) ne smiju biti neispravna dva susjedna svjetla, osim ako je razmak između svjetala znatno manji od propisanog.
(7) Za poletno-sletnu stazu koja je predviđena za polijetanje u uvjetima vidljivosti uzduž poletno-sletne staze manje od 550 m, cilj sustava preventivnog održavanja je da su tijekom svih razdoblja operacija sva svjetla poletno-sletne staze ispravna i da u svakom slučaju:
(i) najmanje:
(A) 95% svjetala središnje linije poletno-sletne staze (ako postoje) i ivičnih svjetala poletno-sletne staze je ispravno;
(B) 75% svjetala kraja poletno-sletne staze je ispravno;
(ii) ne smiju biti neispravna dva susjedna svjetla.
(8) Za poletno-sletnu stazu koja je predviđena za polijetanje u uvjetima vidljivosti uzduž poletno-sletne staze od 550 m ili više, cilj sustava preventivnog održavanja je da su tijekom svih razdoblja operacija sva svjetla poletno-sletne staze ispravna i da u svakom slučaju:
(i) najmanje 85% svjetala kraja poletno-sletne staze i ivičnih svjetala poletno-sletne staze je ispravno;
(ii) ne smiju biti neispravna dva susjedna svjetla;
(9) Za poletno-sletnu stazu opremljenu vizualnim sustavima pokazivača nagiba prilaza, sustav preventivnog održavanja ima za cilj da u bilo kojem razdoblju operacija sve jedinice budu ispravne. Jedinica se smatra neispravnom ako je broj neispravnih svjetala takav da jedinica ne pruža predviđeno navođenje zrakoplovu.
(c) Za potrebe navedenog pod (b), svjetlo se smatra neispravnim ako:
(1) prosječni intenzitet glavnog svjetlosnog snopa slabiji je od 50% vrijednosti koja je navedena u certifikacijskim zahtjevima koje je izdala Agencija. Za svjetlosne jedinice čiji je prosječni intenzitet glavnog svjetlosnog snopa iznad vrijednosti koja je navedena u certifikacijskim zahtjevima koje je izdala Agencija, vrijednost od 50% primjenjuje se na tu projektovanu vrijednost;
(2) filter za svjetlo nedostaje, oštećen je ili svjetlo ne proizvodi svjetlosni snop ispravne boje.
(d) Operator aerodroma uspostavlja i provodi preventivni i korektivni program održavanja kako bi osigurao ispravnost i pouzdanost sustava aerodromskih znakova i oznaka, na način kojim se osigurava kontinuitet navođenja i kontrole zrakoplova i vozila.
(e) Građevinski radovi ili aktivnosti na održavanju ne izvode se u blizini aerodromskih električnih sustava kada su na aerodromu na snazi postupci u uvjetima smanjene vidljivosti.
(f) Operator aerodroma osigurava sljedeće:
(1) da programi preventivnog održavanja navedeni pod (a), (b) i (d) uključuju odgovarajuće inspekcije i provjere pojedinačnih elemenata svakog sustava i samog sustava, koji se obavljaju sukladno utvrđenim postupcima i u utvrđenim vremenskim razmacima, te su primjereni za predviđenu uporabu i predmetni sustav;
(2) da se poduzimaju odgovarajuće korektivne mjere za ispravljanje svih utvrđenih nedostataka.
(g) Operator aerodroma vodi zapise o relevantnim aktivnostima održavanja."

U Aneksu IV Pravilnika, iza Odjeljka C dodaje se Pododjeljak D koji glasi:

"Pododjeljak D – Operacije upravljanja platformom

ADR.OPS.D.001 Aktivnosti u vezi sa sigurnošću upravljanja platformom

(a) Operator aerodroma osigurava da su uspostavljeni i da se primjenjuju načini rada i postupci na platformi kako bi se:
(1) reguliralo kretanje sa ciljem sprečavanja sudara između zrakoplova, kao i između zrakoplova i prepreka;
(2) regulirao ulazak zrakoplova u, i koordinira izlazak zrakoplova sa platforme sa aerodromskim kontrolnim tornjem;
(3) osiguralo sigurno i brzo kretanje vozila;
(4) osigurala odgovarajuća regulacija sljedećih aktivnosti:
(i) dodjele parkirališnih mjesta zrakoplovu;
(ii) pružanje usluga navođenja zrakoplova;
(iii) postupaka parkiranja zrakoplova i odlaska sa parkirališnog mjesta;
(iv) dopunjavanje goriva u zrakoplov;
(v) mjere predostrožnosti za zaštitu od zračnog mlaza iz motora i ispitivanja motora;
(vi) dozvola za pokretanje motora i uputa za vožnju zrakoplova po zemlji.
(b) Operator aerodroma, sa ciljem provođenja navedenog pod (a) može dodijeliti odgovornosti drugim organizacijama. Ako operator aerodroma dodijeli takve odgovornosti, tu dodjelu uključuje u aerodromski priručnik.

ADR.OPS.D.005 Granice platforme

(a) Operator aerodroma, u suradnji sa pružateljem usluga u zračnom prometu definira granice platfome i o istim obavještava pružatelja usluga zrakoplovnog informiranja radi objave u Zborniku zrakoplovnih informacija (AIP).
(b) Pri utvrđivanju granica platforme treba uzeti u obir najmanje sljedeće:
(1) tlocrt aerodroma;
(2) konfiguracija i način rada poletno-sletne i staze za vožnju;
(3) gustinu prometa;
(4) vremenski uvjeti;
(5) operativni postupci.

ADR.OPS.D.010 Koordinacija ulaska i izlaska zrakoplova sa platforme

(a) Operator aerodroma osigurava koordinaciju ulaska i izlaska zrakoplova sa platforme sa pružateljem usluga u zračnom prometu ako kretanjem zrakoplova po platformi ne upravlja pružatelj usluga u zračnom prometu. Ta koordinacija uključuje:
(1) utvrđene točke primopredaje između usluge upravljanja platformom i pružatelja usluga u zračnom prometu za zrakoplove u dolasku i odlasku;

(2) utvrđena sredstva za komunikaciju zrak-zemlja koja će se koristiti na platformi,
(3) područja na kojima zrakoplovi u dolasku čekaju kada parkirališna mjesta nisu dostupna.
(b) Operator aerodroma dostavlja pružateljima usluga zrakoplovnog informiranja sljedeće informacije radi objave u Zborniku zrakoplovnih informacija (AIP):
(1) utvrđene točke primopredaje navedene pod (a)(1);
(2) utvrđena sredstva za komunikaciju zrak-zemlja navedena pod (a)(2).

ADR.OPS.D.015 Upravljanje kretanjem zrakoplova na platformi

Operator aerodroma osigurava:
(a) zrakoplov ima upute o ruti koju treba pratiti na platformi;
(b) adekvatna vizualna pomagala kako bi se osiguralo da letačke posade mogu identificirati dodijeljenu rutu;
(c) planirana ruta je oslobođena bilo kakvih prepreka koje bi mogle da rizikuju sudar sa zrakoplovom u pokretu.

ADR.OPS.D.025 Dodjela parkirališnih mjesta

(a) Operator aerodroma uspostavlja postupke i osigurava njihovu primjenu kako bi osigurao da je dodijeljeno parkirališno mjesto zrakoplova:
(1) prikladno za tip zrakoplova koji će ga koristiti,
(2) saopćeno organizaciji odgovornoj za pružanje AMS kada je uspostavljena, ili odgovarajućem pružatelju usluga u zračnom prometu;
(3) saopćeno licima odgovornim za menevrisanjem zrakoplovom.
(b) Operator aerodroma osigurava da se pri dodjeli parkirališnog mjesta zrakoplovima uzmu u obzir najmanje sljedeći parametri:
(1) karakteristike zrakoplova;
(2) pomagala za parkiranje;
(3) oprema za opsluživanje parkirališnog mjesta;
(4) blizina infrastrukture,
(5) drugi parkirani zrakoplovi na susjednim parkirališnim mjestima;
(6) ovisnosti među parkirališnim mjestima.

ADR.OPS.D.030 Navođenje zrakoplova

Operator aerodroma osigurava da se navođenje zrakoplova provodi uz pomoć parkirnih signala sukladno Dodatku 1 Aneksa propisa kojim se uređuje uspostava zajedničkih pravila letenja i operativnih odredbi u vezi sa uslugama i postupcima u zračnoj plovidbi.

ADR.OPS.D.035 Parkiranje zrakoplova

Operator aerodroma uspostavlja postupke i osigurava njihovu primjenu kako bi osigurao sljedeće:
(a) područje predviđeno za parkiranje zrakoplova na platformi se nadzire kako bi se osiguralo da se tijekom manevra parkiranja zadrže potrebni razmaci;
(b) zrakoplov se navodi kako bi se sigurno parkirao,
(c) automatizirani sustavi za navođenje parkiranja, ako su ugrađeni, funkcioniraju pravilno;
(d) lica odgovorna za vožnju zrakoplova se upozoravaju da zaustave zrakoplov kada se razmak ne održava;
(e) licima, osim onih koji učestvuju u postupku parkiranja zrakoplova, zabranjeno je da prilaze zrakoplovu kada su uključena svjetla za izbjegavanje sudara i motori rade;
(f) na parkirališnom mjestu zrakoplova nema ostataka stranih predmeta (FOD) koji bi mogli utjecati na sigurnost.

ADR.OPS.D.040 Odlazak zrakoplova sa parkirališnog mjesta

Operator aerodroma uspostavlja postupke i osigurava njihovu primjenu kako bi tijekom odlaska zrakoplova sa parkirališnog mjesta osigurao sljedeće:
(a) oprema za servisiranje na zemlji, osim kamiona za izguravanje ako su potrebni za pokretanje zrakoplova, uklonjena je sa parkirališnog mjesta zrakoplova ili parkirana na predviđenim područjima;
(b) mostovi za ukrcavanje putnika, ako postoje na parkirališnom mjestu, su uvučeni;
(c) na utvrđenoj ruti izlaska sa parkirališnog mjesta nema ostataka stranih predmeta;
(d) obustavljeno je kretanje vozila na parkirališnom mjestu i promet na susjednim putevima, osim za kamione za izguravanje ako su potrebni za pokretanje zrakoplova;
(e) licima koja ne učestvuju pri odlasku zrakoplova sa parkirališnog mjesta zabranjen je pristup zrakoplovu dok su uključena svjetla za izbjegavanje sudara i motori rade.

ADR.OPS.D.045 Dostava informacija organizacijama koje rade na platformi

(a) Operator aerodroma blagovremeno dostavlja informacije u vezi sa ograničenjima operacija na platformi relevantnim organizacijama koje rade na platformi.
(b) Dostavljaju se sljedeće informacije, ako je primjenjivo:
(1) vrsta ograničenja;
(2) trajanje ograničenja, ako je poznato;
(3) mjere ublažavanja koje treba primijeniti;
(4) operativni utjecaj ograničenja;
(5) dostupnost parkirališnih mjesta zrakoplova;
(6) ograničenja parkirališnih mjesta zrakoplova;
(7) dostupnost nepokretne opreme na parkirališnim mjestima zrakoplova;
(8) posebni postupci za parkiranje;
(9) privremene promjene staza za vožnju zrakoplova po zemlji;
(10) radovi u tijeku;
(11) sve druge informacije od operativne važnosti za korisnike platforme.

ADR.OPS.D.050 Uzbunjivanje hitnih službi

(a) Operator aerodroma:
(1) uspostavlja i u planu aerodroma za slučaj opasnosti uvodi postupak za obavještavanje hitnih službi o nesrećama i incidentima na platformi;
(2) osigurava odgovarajuća sredstva i opremu za obavještavanje hitnih službi;
(b) Postupak koji uspostavlja operator aerodroma uključuje najmanje sljedeće:
(1) podatke za kontakt i sredstva koja se koriste za obavještavanje hitnih službi;
(2) informacije koje se moraju dati hitnim službama kako bi se incident efikasno riješio, kao što su:
(i) lokacija nesreće ili incidenta;
(ii) priroda nesreće ili incidenta;
(iii) nastala šteta;
(iv) ozljede osoba;
(v) opasne robe.

ADR.OPS.D.055 Mjere predostrožnosti za zaštitu od udara mlaza iz motora

(a) Operator aerodroma informira korisnike platforme o opasnostima od udara mlaza iz motora i od zračne struje iz elise.
(b) Operator aerodroma zahtijeva od korisnika platforme da propisno osiguraju vozila i opremu i da odrede parkirališna mjesta na kojima je efekat udara mlaza iz motora ili od zračne struje iz elise minimalan.
(c) Pri projektovanju ili izmjeni tlocrta platforme, operator aerodroma uzima u obzir efekat udara mlaza iz motora ili zračne struje iz elise.
(d) Operator aerodroma utvrđuje mjesta na kojima bi moglo doći do udara mlaza iz motora i objavljuje zahtjev pilotima

da primjenjuju minimalni potisak ili poduzima odgovarajuće mjere za ublažavanje efekta udara mlaza iz motora.

ADR.OPS.D.060 Dopunjavanje goriva u zrakoplov

(a) Operator aerodroma utvrđuje postupak za dopunjavanje goriva u zrakoplov.

(b) Postupak zahtijeva sljedeće:

(1) zabranu otvorenog plamena i uporabe električnih ili sličnih alata koji bi mogli proizvesti iskre ili električne lukove u zoni za opskrbu gorivom;

(2) zabranu pokretanja zemaljskih agregata za struju tijekom dopunjavanja goriva;

(3) postojanje slobodnog puta od zrakoplova kako bi se omogućilo brzo uklanjanje cisterne sa gorivom i lica u slučaju opasnosti;

(4) pravilno povezivanje zrakoplova i izvora dovoda goriva te pravilnu primjenu postupaka uzemljenja;

(5) trenutno obavještavanje rukovoditelja opskrbe gorivom u slučaju izlivanja goriva i detaljne upute o tome kako postupati u slučaju izlivanja goriva;

(6) postavljanje opreme za zemaljsku podršku na takav način da su izlazi u slučaju opasnosti bez ikakvih prepreka kako bi se omogućila brza evakuacija putnika, ako se putnici ukrcavaju ili iskrcavaju ili ostaju u zrakoplovu tijekom dopunjavanja goriva;

(7) dostupnost aparata za gašenje požara prikladnog tipa za najmanje početnu intervenciju u slučaju požara uzrokovanog gorivom;

(8) prestanak operacija dopunjavanja goriva ako su na aerodromu ili u njegovoj blizini grmljavinske oluje sa munjama.

ADR.OPS.D.065 Testiranje motora

(a) Operator aerodroma utvrđuje i primjenjuje postupak testiranja motora.

(b) Postupak uključuje sljedeće:

(1) lice koje ima ovlaštenje da odobrava testiranje motora;

(2) područja na kojima se izvode testiranja motora;

(3) sigurnosne mjere koje treba poduzeti.

ADR.OPS.D.070 Odjeća visoke vidljivosti

Operator aerodroma zahtijeva da sve osoblje koje radi vani, kreće se pješice, na operativnoj površini nosi odjeću visoke vidljivosti.

ADR.OPS.D.075 Odobrenje za pokretanje motora i upute za vožnju zrakoplova po zemlji

(a) Operator aerodroma osigurava koordinaciju odobrenja za pokretanje motora, odobrenja za izguravanje zrakoplova, ako je potrebno, i upute za vožnju zrakoplova po zemlji sa pružateljem usluga u zračnom prometu, ako kretanjem zrakoplova po platformi ne upravlja pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu.

(b) U tom slučaju operator aerodroma u suradnji sa pružateljem usluga u zračnom prometu uspostavlja i provodi postupak koji uključuje sljedeće:

(1) utvrđivanje organa koji izdaje odobrenja za pokretanje motora;

(2) sredstva za međusobno informiranje o izdatim odobrenjima za pokretanje motora;

(3) sredstva za međusobno informiranje o izdatim dozvolama za izguravanje zrakoplova i uputama za vožnju zrakoplova po zemlji.

ADR.OPS.D.080 Programi obuke i provjere stručnosti signalista i vozača vozila "prati me"

(a) Operator aerodroma uspostavlja program obuke i osigurava njegovu primjenu za lica koja pružaju:

(1) usluge navođenja zrakoplova;

(2) usluge usmjeravanja uz pomoć vozila "prati me";

(b) Program obuke provodi se sukladno ADR.OR.D.017 Aneksa III.

(c) Obuka je osmišljena tako da prenese osnovna znanja i praktične vještine u vezi sa izvršavanjem dužnosti relevantnog osoblja.

(d) Operator aerodroma osigurava provođenje programa provjere stručnosti za osoblje navedeno pod (a) kako bi osigurao:

(1) kontinuiranu kompetenciju;

(2) da je to osoblje svjesno pravila i postupaka koji su relevantni za njihove funkcije i zadatke. Operator aerodroma osigurava da osobe navedene pod (a) prolaze provjere stručnosti u intervalima ne duljim od 12 mjeseci od završetka početne obuke.

ADR.OPS.D.085 Programi obuke i provjere stručnosti osoblja koje daje uputu za vožnju zrakoplova putem radio-telefonije

(a) Operator aerodroma osigurava sljedeće:

(1) lica koja daju uputu za vožnju zrakoplova po platformi, putem radio-telefonije, koristeći dodijeljene zrakoplovne radio frekvencije, odgovarajuće su obučena i kvalificirana;

(2) program obuke provodi se sukladno ADR.OR.D.017 Aneksa III, uz sljedeće izuzetke:

(i) nakon početne obuke slijedi obuka za lokaciju koje se sastoji od sljedećih faza:

(A) faze prijelazne obuke, osmišljene prvenstveno za prijenos znanja i razumijevanja o operativnim postupcima specifičnima za lokaciju i aspektima specifičnima za zadatke;

(B) faze obuke na radnom mjestu, koja je završna faza obuke za lokaciju tijekom koje se prethodno stečene rutine i vještine povezane sa radnim mjestom integriraju u praksi pod nadzorom kvalificiranog instruktora u situaciji stvarnog prometa;

(ii) periodična obuka izvodi se u intervalima ne duljim od 12 kalendarskih mjeseci i sadrži pregled sadržaja početne obuke;

(iii) obuka za obnavljanje znanja izvodi se kada je lice odsutno sa dužnosti u razdoblju duljem od 12 mjeseci i uključuje cijeli sadržaj početne obuke.

(b) Osobe navedene pod (a)(1) dokazuju znanje jezika, najmanje na operativnoj razini u uporabi frazeologije i jednostavnog jezika, sukladno navedenom pod (c), na jezicima koji se upotrebljavaju za komunikaciju zemlja-zrak na aerodromu.

(c) Podnositelj zahtjeva dokazuje sposobnost da:

(1) uspješno komunicira u situacijama komuniciranja samo glasom i u situacijama komuniciranja licem u lice;

(2) precizno i jasno komunicira o općim temama i temama povezanima sa poslom;

(3) koristi prikladne komunikacijske strategije za razmjenu poruka i prepoznaje i rješava nesporazume u općem kontekstu ili kontekstu povezanom sa poslom;

(4) uspješno savladava jezičke izazove nastale zbog komplikacije ili neočekivanog razvoja događaja do kojih dolazi u kontekstu rutinske poslovne situacije ili komunikacijskih zadataka sa kojima su već upoznati;

(5) koristi dijalekt i akcenat koji je razumljiv zrakoplovnoj zajednici.

(d) Znanje jezika dokazuje se certifikatom koji je izdala organizacija koja je provela ocjenjivanje, u kojoj se navodi jezik ili jezici, razina ili razine znanja i datum ocjenjivanja.

(e) Osim za lica koja su dokazala znanje jezika na razini stručnjaka, znanje jezika ponovno se ocjenjuje:

(1) svake četiri godine od datuma ocjenjivanja, ako je dokazana razina operativna razina;

(2) svakih šest godina od datuma ocjenjivanja, ako je dokazana razina napredna razina.
(f) Dokazivanje znanja jezika vrši se metodom ocjenjivanja koja obuhvata:
(1) postupak koji se koristi za ocjenjivanje,
(2) kvalifikacije ocjenjivača koji ocjenjuje znanje jezika;
(3) žalbeni postupak.
(g) Operator aerodroma osigurava tečajeve jezika kako bi održao potrebnu razinu znanja jezika svog osoblja.
(h) Operator aerodroma osigurava primjenu programa provjere stručnosti za osoblje navedeno pod (a)(1), kako bi osigurao:
(1) kontinuiranu kompetenciju;
(2) da je to osoblje svjesno pravila i postupaka koji su relevantni za njihove funkcije i zadatke. Operator aerodroma osigurava da osobe navedene pod (a) prolaze provjere stručnosti u intervalima ne duljim od 12 mjeseci od završetka početne obuke.

Aneks VI Pravilnika mijenja se i glasi:

U Neprimjenjive odredbe Uredbe komisije (EU) br. 139/2014 od 12. veljače 2014. godine o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi sa aerodromima sukladno Uredbi (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća dodaje se:

ADR.AR.A.030(d)

(d) Nadležni organ o tim mjerama također obavještava Agenciju i, ako je potrebna zajednička aktivnost, druge predmetne države članice.

ADR.OR.F.005 (5)

(5) listu aerodroma, koji se nalaze u drugim državama članicama, na kojima se pruža usluga.